

TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉST SEGÍTŐ PROGRAMOK KIALAKÍTÁSA A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI JÁRÁSBAN

ÁROP-1.A.3-2014-2014-0086

ESÉLYTEREMTŐ PROGRAMTERV

2015-2020

Hódmezővásárhely

Mártély

Mindszent

Székkutas

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
I. HELYZETKÉP - TELEPÜLÉSEK BEMUTATÁSA	5
1. Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város	5
2. Mártély	6
3. Mindszent.....	8
4. Székkutas	9
II. HÓDMEZŐVÁSÁRHELY ÉS A KISTÉRSÉG SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSI RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	9
III. A JÁRÁSI SZINTŰ „ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMTERV” BEMUTATÁSA... 20	
1. Értékeink, küldetésünk.....	20
2. Jogszabályi háttér bemutatása	20
3. Múlt – jelen – jövő (stratégiai környezet bemutatása).....	21
4. Az „Esélyegyenlőségi Programterv” célcsoportjai, problémák, megoldási javaslatok	27
BEFEJEZÉS	47

BEVEZETÉS

Hódmezővásárhely Járás Önkormányzata 2015-ben sikeresen pályázott a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása a Hódmezővásárhelyi Járásban” Államreform Operatív Program (ÁROP 1.A.3.-2014) keretében.

A projektben előírt és vállalt kötelezettségeinek eleget téve, valamint az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának szempontjait szem előtt tartva, a járáshoz tartozó települések önkormányzataival együttműködési megállapodást kötött, melynek végső célja, hogy egységes, öt évre szóló járási szintű **Esélyteremtő Programtervet** alkosson.

Mindehhez kapcsolódóan további cél, a járáshoz tartozó települések helyi szereplői közötti együttműködés kialakítása/megerősítése, a társadalmi felzárkózást segítő kerekasztal létrehozása és működtetése. A szakmai megvalósítók közreműködésével egy járási koordinációs bizottság felállítása. Az elkészült járási szintű „Esélyteremtő Programterv” széles körben történő megismertetésére rendezvények, konferenciák szervezése, valamint annak disszeminációja érdekében kapcsolat felvétele a Türr István Képző és Kutató Intézet területi igazgatóságával.

A munkában Hódmezővásárhely Járás Kormányhivatala, a térség településeinek önkormányzatai, nemzetiségi önkormányzatai, szociális szolgáltatói, oktatási-, és közművelődési intézményei, az érintett célcsoportokkal napi szinten kapcsolatban lévő civil szervezetek, a gazdasági élet szereplői és az egyházak is részt vettek annak érdekében, hogy a támogatandó társadalmi csoportokról minél több, valós információra alapozva készülhessen el a járási szintű Esélyteremtő Programterv.

2013-ban az ÁROP 1.1.16.-2012-0001 azonosító számú „Esélyegyenlőség-elvű fejlesztéspolitika kapacitásának biztosítása” című projekt keretében a Türr István Képző és Kutató Intézet mentorhálózatának közreműködésével, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXL törvényben foglaltakat szem előtt tartva a járáshoz tartozó települések önkormányzatainak képviselő testületei öt évre szóló „Helyi Esélyegyenlőségi Programot” fogadtak el. E törvény pozitív hozadéka, hogy a stratégiák kidolgozásában a települési önkormányzatok képviselői vettek részt, szorosan együttműködve az érintett civil szervezetekkel, egyházakkal, oktatási és szociális ellátást biztosító intézmények és az adott célcsoportok képviselőivel. Az elkészítés szempontjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011 (XII. 27) Kormányrendelet tartalmazta. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. és 2. számú melléklete rögzítette azokat statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Programok elkészítésének alapját képezték. E dokumentumok elkészítésének célja az volt, hogy települési szinten feltárják a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékosokkal élők) életkörülményeit a foglalkoztatás, lakhatás, oktatás, egészségügyi és szociális ellátás, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés területein. A feltárt problémákra rövid, közép illetve hosszú távú intézkedéseket fogalmaztak meg. Meghatározták a megvalósítás módját, felelősét, határidejét.

A HEP-ek egyik alapvető hibája, hogy az abban megfogalmazott intézkedési tervek sok esetben sablonosak voltak, az elérendő célok megvalósulása pedig akár évtizedeket is igénybe vehet. A járási szintű Esélyteremtő Programterv elkészítése során nagy hangsúlyt kap az a vezérelv, hogy olyan, valós problémákat tárjanak fel a munkacsoport résztvevői, amelyek a HEP-ekből hiányoznak, járási szinten érzékelhetőek, az egyes településeken pedig nem megoldhatóak, de amelyeknél reális esély van arra is, hogy a kidolgozott intézkedésekkel javítani lehet a támogatandó társadalmi csoportok helyzetén. Emellett a felmerülő problémák szükségessé tették azt is, hogy a programban külön szerepeltetve megjelenjenek azok a problémák is, amelyekre csak jogalkotói szinten lehet megoldást találni

A járási szintű Esélyteremtő Programterv, (továbbiakban JEP) elkészítésének egyik lényeges ösztönzője, hogy a későbbi pályázatokkal is összhangban kell lenniük, mert csak olyan célokra lehet majd pályázni, amelyek a programban megjelennek.

A JEP elkészítésének további előnyei, hogy a munkában résztvevők között kiépül, illetve megerősödik a kapcsolati háló, ezáltal az együttműködés is hatékonyabbá válik közöttük. A hálózati szemléletmód kialakítása lehetőséget nyújt az erőforrások, és a feladatok hatékonyabb elosztására, valamint arra is, hogy a támogatandó társadalmi csoportok számára magasabb szinten valósuljon meg az esélyegyenlőség követelménye. Mindezek szorosan illeszkednek az Államreform Operatív Program 1 prioritásában támasztott elvárásokhoz.

Az érintett társadalmi csoportok az alábbiak:

1. Mélyszegénységben élők és romák
2. Nők
3. Gyermekek
4. Idősek
5. Fogyatékosággal élők

Hódmezővásárhely Járás Esélyteremtő Programterve mindazokat a megoldási javaslatokat tartalmazza, melyek a járáshoz tartozó települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjainak áttekintést és a felzárkózási kerekasztal résztvevőinek véleménynyilvánítását követően kerültek megfogalmazásra, s mely megoldási javaslatok megvalósítása a támogatandó társadalmi csoportok felzárkózását szolgálják. A dokumentumban megfogalmazásra került intézkedési tervek gyakorlatban való átültetése az elkövetkező öt év legfontosabb feladata.

I. HELYZETKÉP - TELEPÜLÉSEK BEMUTATÁSA

1. Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város

A település területe: 48.798 hektár

Állandó népesség száma: 45.945 fő (2015. január 1.)

Lakásállomány: 19.719 db

Összes zöldterület: 348.955 m²

Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma: 27 db

Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe: 39.410 m²

Védett természeti terület: 4.324 m²

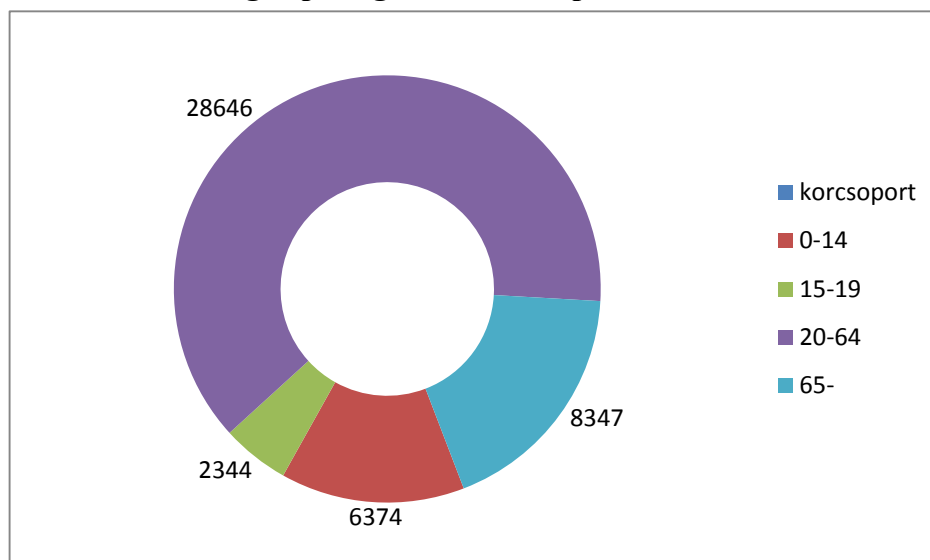
Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza: 30 km

Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt): 1.682 fő

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város demográfiai adatai 2015

Lakónépesség száma	45945 fő
Állandó népesség száma	45711 fő

A lakosság népességszáma korcsoportok szerint 2015

A népességszám alakulását a természetes népmozgalom - az élveszületés és halálozás - eredője és a vándorlás befolyásolja. Az 1970-es évek közepén történt demográfiai robbanást követően fokozatosan csökkent a születések száma. Ebben számos tényező játszott szerepet: egyrészt visszaesett a házassági kedv és későbbre tolódott az első házasság megkötésének ideje, másrészt növekedett a házasságnál kisebb termékenységű házasságon kívüli együttélések száma, ezzel egyidőben jelentősen csökkent az elváltak újraházasodása, illetve mérséklődött a 30 év alattiak körében - ezen belül is főként 20 és 24 év között - a gyermekvállalási hajlandóság. Ez a folyamat éppúgy jellemző Hódmezővásárhelyre, mint Csongrád megyére vagy az egész országra. A lakosság öregedése folyamatos tendencia míg 2013-ban 8042 fő, a fenti diagrammon látható, hogy 2015-ben 8347 fő tartozik a 65 év feletti lakossághoz.

Hódmezővásárhely Csongrád-megyében az Alföld dél-keleti részén, Szegedtől 25 km-re található, a 45-ös és a 47-es számú főutak találkozásánál. Területe 488 km² (Budapest után a második legnagyobb közigazgatási területtel rendelkező város), a népsűrűség: 96,73 fő/km²

A régészek a város határában közel hatezer éves településnyomokat találtak. A város 1873-ban szakadt ki a megyéből, és nyerte el az önálló törvényhatósági jogot. Ettől kezdve mutatkoztak meg az urbanizáció első jelei. Szembetűnően növekedett a népesség. 1890-ben 55475 főnyi lakosságával Hódmezővásárhely az ország negyedik legnépesebb városa.

Hódmezővásárhely jelene

Új szennyvíztisztító telep létesült, megvalósult a város csatornázása. Megtörtént a város kórházának rekonstrukciója, a kakasszéki gyógyintézet felújítása.

A városban fedett uszoda, bel- és külterületi utak épültek, belvárosi rekonstrukció új szálló építésével valósult meg. Hódmezővásárhely idegenforgalmi szempontból nagy természeti kincse az a termálvíz-készlete, amely a városi strandfürdőt táplálja, és turisztikai vonzerővel bír. A városban nyugdíjas lakópark építése vált lehetővé, sikeres pályázat által. Nemcsak infrastrukturális fejlődés, hanem kulturális és művészeti fellendülés is kezdetét vette. Nagy jelentőséggel bír a Hódmezővásárhely - Algyő közötti autópályaszakasz négysávossá tétele, az gyors összeköttetést jelent az M43 gyorsforgalmi úthoz, amely az M5 autópályához kapcsolódik és ez által a város is bekapcsolódott a Közép-Európán keresztül húzódó autópálya-rendszerbe.

Budapest után a legnagyobb közigazgatási területtel rendelkezik. Évszázadok óta az Alföld gazdasági és kulturális központja. Az egyik legsikeresebb mezőgazdasági város.

Két bölcsőde, tizenegy óvoda, 9 általános iskola és 6 gimnázium/szakközépiskola van a városban.

Az Erzsébet Kórház és Rendelőintézet látja el a város és a vonzáskörzet betegeit.

A szociális területen szakértői átvilágítást követően a különálló intézmények integrációja történt meg a Kapcsolat Központ 2006 évi megalakulásával. 2007-től kistérségi ellátás valósult meg Hódmezővásárhely, Mártély, Mindszent, Székkutas települések többcélú kistérségi társulással alakulásával.

A kiírásra került pályázatok keretében város-rehabilitációra, energetikai korszerűsítésre, intézmények felújítására került sor.

A szociális ellátások jogszabályi háttere a településen:

- 1993. évi törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 6/2015. (II.28.) számú önkormányzati rendelet a települési támogatásról

2. Mártély

Földrajzi fekvés:

Mártély község az Alföld déli részén, Csongrád megyében található, a Holt-Tisza partján. Környező városok Mindszent és Hódmezővásárhely, amelyhez korábban közigazgatásilag tartozott. Jelenleg önálló önkormányzattal rendelkezik a mintegy 1300 fős község.

Az idegenforgalom az 1960-as évektől indult fejlődésnek, köszönhető ez annak is, hogy ártéri területe - gazdag növény- és állatvilágával - a Kiskunsági Nemzeti Park része lett 1971-től. Valamint a vasúthálózat fejlesztésével a település bekapcsolódott a Budapest-Makó közötti közvetlen forgalomba. Napjainkban Mártély már jelentős turisztikai központtá nőtte ki magát, ám problémát jelent, hogy a part menti üdülőterület közigazgatásilag Hódmezővásárhelyhez

tartozik. Így az idegenforgalomból származó jövedelem nem a község gazdasági fejlődését segíti elő. Ennek kiküszöbölésére próbálkozások történnek a falusi turizmus kiépítésével.

A szociális ellátások jogszabályi háttere a településen:

- 1993. évi törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
-

Állandó lakosok száma: 1303 (2015. január 1.)

Népsűrűség: 31,54 fő/km²

Közigazgatási belterület nagysága: 95 ha 6022 m².

Megközelíthetősége: közúton és vasúton

Helyi tömegközlekedés nincs.

Távolsági közlekedés szervezettsége: MÁV, DAKK,

Lakóépületek száma 530 db.

Egészségügyi intézmények:

Orvosi rendelő (házi orvos, fogszakorvos)

Anya- Csecsemővédő Intézmény (védőnő)

Oktatási intézmények:

óvoda

1-4 osztályos általános iskola

Művelődési intézmények:

Faluház

Községi Könyvtár

Sportpálya (füves és betonos)

Szociális intézmények, Mártély Község fenntartásában:

Gondozási Központ (6636 Mártély, Község ház u. 17., tel.: 62/228-038) Szakfeladatai:

Étkeztetés

Időskorúak Nappali Ellátása

Házi segítségnyújtás

Tanyagondnoki Szolgálat

HTKT Kapcsolat Központ működtetésében

Gyermekjóléti Szolgálat

Családsegítő Szolgálat

Hitélet gyakorlásának színterei:

Római Katolikus templom – plébánia

Református imaház.

Közbiztonsági szervek:

Körzeti megbízott 1 fő

Polgárőr- Tűz- és Vagyonvédelmi Khe.

3. Mindszent

Állandó lakosok száma: 6.990 (2015. január 1.)

Népsűrűség: állandó lakosok száma négyzetkilométerenként: 122,57 fő/km²

Belterület: 357 Ha

Helyi tömegközlekedés formája: nincs tömegközlekedés

Távolsági közlekedés szervezettsége: a helyközi tömegközlekedésben jelentős szerepe az autóbusz közlekedésnek van, a vasút kisebb jelentőséggel bír.

Középületek száma: 40 db

Egészségügyi intézmények (orvosi rendelők, szakrendelők, kórház stb. alap és szakellátás mutatói): Egészségház: 4 felnőtt háziorvosi rendelő, 1 gyermekorvosi rendelő, védőnői szolgálat, fizioterápiás rendelő, szemészeti, nőgyógyászati magánrendelés, kislabor működik az épületben.

Fekvése

A település a Dél-alföldi térségben, Csongrád megyében, a Tisza folyó bal partján, Szegedtől (megyeszékhelytől) 50 km-re található. A település a 4521-es közúttal kapcsolódik a két legközelebbi városhoz: Szenteshez és a társulási központként funkcionáló Hódmezővásárhelyhez. Országos főútvonal (pl. 47-es) csak így, ezeken a településeken keresztül közelíthető meg, az (5-ös) autópálya elérése pedig, még nehezebb, hiszen a legközelebbi, kisteleki felhajtó eléréséhez komppal át kell kelni a Tiszán, egyébként csak Szeged vagy Kiskunfélegyháza felől érhető el.

Oktatási intézmények (óvoda, alap-, középfok,);

- Károly Óvoda és Bölcsőde (3 feladatellátási helyen működik)
- Mindszenti Általános Iskola (2 feladatellátási helyen működik)
- Budakalász Gimnázium Mindszenti tagintézménye

A szociális ellátás jogszabályi háttere a településen:

- 1993. évi törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 3/2015 (II.26.) önkormányzati rendelet a szociális ellátások helyi szabályairól

Szociális intézmények:

HTKT Kapcsolat Központ működtetésével

Családsegítő Szolgálat

Gyermekjóléti Szolgálat

Házi Segítségnyújtás

Időskorúak Nappali Ellátása

Időskorúak Otthona

Mindszent Város fenntartásában

Szociális étkeztetés

Tanyagondnoki szolgálat

Művelődési intézmények, szabadidő eltöltésére szolgáló intézmények, létesítmények:

- Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központ
- Mindszenti Általános Iskola sportcsarnokai (2)
- városi sportpálya

- lovaspálya
- tiszai szabadstrand

A hitélet gyakorlásának színterei, vallási felekezet szerinti megoszlás:

- Római Katolikus templom és Szent Imre Kápolna
- Református Imaház

Közbiztonsági szervek:

Rendőrség, polgárőrség

4. Székkutas

Székkutas község Magyarország Dél-Alföld Régiójában, Csongrád megye középső részének keleti felén, Hódmezővásárhelyi Kistérségében fekszik. A kistérség a Körösök és a Maros folyó által lehatárolt Körös-Maros közti síkság területén helyezkedik el, Dél-Tisza völgyét és a Csongrádi-síkot érinti. Népessége: 2.212 fő (2015. január 1.)

Földjét a Körös, Maros és Tisza folyók áradmányai képezték. Székkutastól délkeletre földutakon járható be az egészen a kardoskúti rezervátumig elnyúló ficséri pusztá. A pusztán, főleg a szikes foltokon terem – napjainkban is – a kamilla. Jelenleg is működik községünkben az ország egyik Herbária kirendeltsége, mely munkahelyteremtés szempontjából is igen fontos a helyieknek.

A szociális ellátások jogszabályi háttere a településen:

- 1993. évi törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 4/2015. (II.26.) szociális rendelet

Szociális intézmények Székkutas Község fenntartásában

Gondozási Központ szakfeladatai:

Házi segítségnyújtás

Szociális étkeztetés

Tanyagondnoki Szolgálat

HTKT Kapcsolat Központ működtetésében

Gyermekjóléti szolgálat

Családsegítő szolgálat

II. HÓDMEZŐVÁSÁRHELY ÉS A KISTÉRSÉG SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSI RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA

Jogszabályi előírások

1993. évi III. törvény

1.§ (1) E törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 61-65, 65/C,65/E, 66.§-a és a 86.§-a alapján a szociális ellátás keretében a táblázatban felsoroltakról köteles gondoskodni.

Település nagysága, lélekszáma					
Ellátási forma	2000 fő alatt	2000 fő felett	3000 fő felett	10 000 fő felett	30 000 fő felett
Étkeztetés	*	*	*	*	*
Házi segítségnyújtás	*	*	*	*	*
Gyermekjóléti szolgáltatás	*	*	*	*	*
Családsegítés		*	*	*	*
Időskorúak nappali ellátása			*	*	*
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (2010. január 1-től nem kötelező feladat)					
Támogató szolgálat (2009.január 1-től nem kötelező feladat)					
Fogyatékosok nappali intézménye				*	*
Nappali melegedő				*	*
Átmeneti szállás					*
Időskorúak otthona					*
Fogyatékosok bentlakásos intézménye					*
Utcai szociális munka					* 50 ezer fő felett

93.§ (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik.

94/L.§ (1) A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartásuk emberiségüket és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

99.§ (1) A bentlakásos intézmény fenntartója köteles meghatározni az intézményi jogviszonyban állók és az ellátásra jogosultak érdekvédelmét szolgáló fórum (a továbbiakban: érdekképviseleti fórum) megalakításának és tevékenységének szabályait.

A szociális ellátórendszer szereplői

1. Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás Kapcsolat Központ
2. Badalik Bertalan Szociális Szolgáltató
3. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Napsugár Otthon „Szivárvány” Szakosított Szociális Otthona
4. Kelet-magyarországi Humánszolgáltató Központ Házi Segítségnyújtás,
5. Liliom Napközi Otthon,
6. Független Egyesület fenntartásában szenvedélybetegek közösségi és alacsonyküszöbű ellátása,
7. a települések saját fenntartásában működő további szakfeladatok biztosítják a szociális szolgáltatásokat: Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város, Mártély Község, Mindszent Város, Székkutas Község közigazgatási területén élők számára.

Szociális szolgáltatások rendszere és intézményei

A város szociális intézményeinek és szolgáltatásainak átszervezésével egy egységes és központi irányítású intézmény jött létre, amely magába integrálja a helyi szociális intézményeket. Maga az irányítás a következő módon épült fel:

1. Az intézmény élén a *főigazgató* áll, ő felelős az intézmény szakmai, gazdálkodási tevékenységeiért.
2. A szervezeti tagolódás hármass szerkezetű az intézményi és ellátási tagolódást követve:
  - a) Alapellátási Egység – az alapellátás körébe tartozó intézményi és szolgáltatási formák tartoznak hozzá, élén az *alapellátási igazgató* áll.
  - b) Szakellátási Egység – a szakellátás körébe tartozó intézményi és szolgáltatási formák tartoznak hozzá, élén a *szakellátási igazgató* áll.
  - c) Gazdasági Igazgatóság – a szervezeti és humánerőforrás gazdálkodási feladatait látja el, élén a *gazdasági igazgató* áll. Feladatai:
    - költségvetés tervezése,- humánpolitika,- bérgazdálkodási feladatok,- beszámolók készítése,- a pénztár kezelése,- számvitel és információszolgáltatás,- könyvelés,- leltárkezelés.

A szakmai feladatokat ellátó különböző intézmények élén a *szakmai vezetők* állnak, akik közvetlenül a szakmai munkát koordinálják.

A Kapcsolat Központ fenntartója 2007. július 01-től a Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás a **4/2007 (I.10) HTKT** határozattal.

1. HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS KAPCSOLAT KÖZPONT

A Kapcsolat Központhoz tartozó intézmények 2006. június 1. – 2011. január 1. közötti időszak

Alapellátás	Szakellátás
1. Pedagógiai és Szociális Szolgáltató Központ a) Kagylóhéj Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Mindszent b) Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye (Csodaház) c) Nevelési Tanácsadó és Logopédia	1. Kovács-Küry Időskorúak Otthona a) Időskorúak Otthona Mindszent (2007-től)
2. Gondozási Központ a) szociális étkeztetés b) házi segítségnyújtás c) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás d) támogató szolgálat Időskorúak Nappali Ellátása 4 telephely: /Királyszék u., Szerencse u., Arany J. u.	2. Szivárvány Szakosított Szociális Otthon a) Lakóotthon

Pethő F u./ Időskorúak Nappali Ellátása és házi segítségnyújtás Mindszenten (2007-től)	
3. Egyesített Bölcsődei Intézmény a) Hóvirág utcai Bölcsőde b) Oldalkosár utcai Bölcsőde c) Teleki utcai Bölcsőde	3. Hajléktalanokat Ellátó Egyesített Intézmény a) Átmeneti Szálló b) Nappali Melegedő c) Éjjeli Menedékhely d) Időszakos Téli Krízisszálló
4. Védőnői Szolgálat	4. Anya- és Gyermekszálló (2010. január 1. megszűnik)
5. Értelmi Fogyatékosok Nappali Szociális Intézménye	

2011. évtől egyes intézmények kiváltak és más fenntartóhoz kerültek, amely a következő módon alakult.

Változások 2011 évben

- 2011. január 1.-től a Szivárvány Szakosított Szociális Otthon megyei fenntartás alá kerül
- 2011. július 1. a következő intézmények egyházi fenntartásba kerültek:
  - Gondozási Központ (összes szakfeladattal)
  - Hajléktalanokat Ellátó Egyesített Intézmény (összes szakfeladattal)
  - Támogató Szolgálat

A Kapcsolat Központoz tartozó intézmények 2011. január 1. – 2013. január 1. közötti időszak

Alapellátás	Szakellátás
1. Kagylóhéj Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat a) Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Hódmezővásárhely, Mártély, Mindszent, Székkutas	1. Kovács-Küry Időskorúak Otthona
2. Csodaház Foglalkoztató Napközi és Fejlesztő Iskolai Tagozat	2. Időskorúak Otthona Mindszent
3. Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Nevelési Tanácsadó (2011-2013)	
4. Védőnői Szolgálat	
5. Egyesített Bölcsődei Intézmény a) Hóvirág utcai Bölcsőde b) Oldalkosár utcai Bölcsőde	
6. Időskorúak Nappali Ellátása, Házi Segítségnyújtás Mindszent	

2011. szeptember 1.-től új intézmény kerül a Kapcsolat Központoz, az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Nevelési Tanácsadó, amely 2013. január 1-én átkerült új fenntartójához, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központoz.

A Kapcsolat Központoz tartozó intézmények 2014

Alapellátás	Szakellátás
1. Kagylóhéj Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat a) Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Mindszent	1. Kovács-Küry Időskorúak Otthona
2. Csodaház Foglalkoztató Napközi és Fejlesztő Iskolai Tagozat	2. Időskorúak Otthona Mindszent
3. Védőnői Szolgálat	
4. Egyesített Bölcsődei Intézmény	
5. Időskorúak Nappali Ellátása, Házi Segítségnyújtás Mindszent	

2. BADALIK BERTALAN SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÓ

A Szeged-Csanádi Egyházmegye és Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata között 2011. 06. 06.-án megkötött, 2011. 07. 01.-i hatállyal életbe lépett Együttműködési Megállapodás eredményeként kezdte meg működését a **Badalik Bertalan Szociális Szolgáltató**.

Működésének célja Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város ellátási területén magas színvonalú és minőségű szociális ellátás biztosítása.

Az Együttműködési Megállapodás keretében az alábbiakban felsorolt intézmények működnek jelenleg a Szeged-Csanádi Egyházmegye által alapított, és a Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartói jogkörrel felruházott, **Bálint Sándor Szeretet Szolgálat** fenntartásába:

Gondoskodás Háza (6800 Hódmezővásárhely, Dr. Rapcsák András u. 52.)

házi segítségnyújtás,
szociális étkeztetés,
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
(6800 Hódmezővásárhely, Dr. Rapcsák A. 52., 6630 Mindszent Iskola u. 72-74.)

Támogató Szolgálat (6800 Hódmezővásárhely, Dr. Rapcsák András 52.)

(működési területe Hódmezővásárhely, Mártély, Mindszent, Székkutas)

Aranyház(6800 Hódmezővásárhely, Arany J. 8.)

időskorúak nappali ellátása
szociális étkeztetés

Hajléktalanokat Ellátó Egyesített Intézmény

(6800 Hódmezővásárhely, Csomorkányi u. 17.)

átmeneti szállás   22 férőhely
nappali melegedő   30 férőhely
éjjeli menedékhely   20férőhely

3. NAPSUGÁR OTTHON SZIVÁRVÁNY SZAKOSÍTOTT OTTHON ÉS LAKÓOTTHON

Intézmény neve: Napsugár Otthon Szivárvány Szakosított Szociális Otthona és Lakóotthona

Címe: Hódmezővásárhely, Klauzál utca 185/A

Működési engedély: Az intézmény és a Lakóotthon működési engedélye határozatlan idejű a Csongrád Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala engedélye alapján.

Az intézmény működési, ellátási területe: Csongrád megye

Az intézmény szervezeti formája: Integrált intézmény, a Napsugár Otthon székhelye Kistelek, melyhez 5 telephely tartozik:

- Napsugár Otthon Ruzsai Idősek Otthona,
- Napsugár Otthon Móraalmi Idősek Otthona,
- Napsugár Otthon Ásotthalmi Fogyatékos Személyek Részlege,
- **Napsugár Otthon Szivárvány Szakosított Szociális Otthona és Lakóotthona Hódmezővásárhely,**
- Napsugár Otthon Ópusztaszeri Pszichiátriai Otthona és Lakóotthona, Foglalkoztató

Gazdálkodást tekintve: Gazdálkodási besorolása önállóan működő költségvetési szerv

Ellátottak köre: Enyhe és középfokban sérült, ill. halmozottan sérült személyek.

Azoknak az értelmi fogyatékos személyeknek az ápolása, gondozása folyik, akiknek oktatására, képzésére, foglalkoztatására, valamint gondozására csak intézményi keretek közt van lehetőség.

2006.-ban az intézményt a Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Közgyűlése által létrehozott Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Kapcsolat Központhoz integrálták. Az intézmény fenntartója 2007. július 01.-től a Hódmezővásárhelyi Kistérségi Társulás volt.

2011. január 01.-től a Csongrád Megyei Közgyűlés lett az intézmény fenntartója, szakmai irányítója a Napsugár Otthon Kistelek

2013. január 01-től kezdődően az intézmény fenntartója és módszertani támogatója a 315/2012.(XI:13.) Kormányrendelet alapján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság.

4. NYUGDÍJAS LAKÓPARK

Intézmény neve: Nyugdíjas Lakópark Hódmezővásárhely

Címe: 6800 Hódmezővásárhely Pető Ferenc u. 4.

A Hódmezővásárhelyi Nyugdíjas Lakópark a város legszebb zöldövezeti részén épült. Közvetlenül az erdő melletti 107 lakásában várja a nyugdíjas korú beköltözni vágyókat. A Lakópark színvonalas otthont nyújt az idős embereknek az egészséges, boldog, nyugodt időskort biztosítva. Az lakások 12 típusban épültek, a 34 m²-es egyszobástól a 51 m²-es kétszobás lakásig. Az épületek földszintesek, nagy terasz és szükség szerint kiskert is tartozik a lakásokhoz. A lakások beépített előszoba - és konyhabútorral rendelkeznek, azonban az otthonosság érdekében minden lakó saját bútorával rendezheti be lakását. A lakások nővérhívó rendszerrel felszereltek, az intézményen belüli telefonálás ingyenes. Az intézmény közhasznú nonprofit korlátolt felelősségű társaságként működik, fenntartója és a tulajdonosa az Önkormányzat. A beköltözők lakáshasználati jogot vásárolnak az egyszerű

használatbavételi díj megfizetésével, majd havonta lakbért és térítési díjat fizetnek a szolgáltatásokért. A lakások nem örökölhetők. Kiköltözés esetén 5 éven belül csökkenő mértékű visszatérítésre van lehetőség. Az intézmény központi épületében étterem, büfé-élelmiszerbolt, háziorvosi és fogorvosi rendelő, könyvtár, imaterem, klubfoglalkoztató, felszerelt tornaterem található.

Az intézmény közhasznú nonprofit korlátolt felelősségű társaságként működik, fenntartója és a tulajdonosa az Önkormányzat.

Az intézmény központi épületében étterem, büfé-élelmiszerbolt, háziorvosi és fogorvosi rendelő, könyvtár, imaterem és felszerelt tornaterem található.

Szolgáltatások:

- 24 órás nővérszolgálat magas szintű szakápolói ellátással
- gyógytorna
- Lakások kettőhetenként, illetve félévente nagytakarítás
- 24 órás biztonsági szolgálat
- Portaszolgálat
- Közösségi helyiségek használata (könyvtár, imaterem, tornaterem, étterem stb.)
- Internet használat a könyvtárban
- Zártparkoló
- Parkgondozás
- ingyenes buszjárat (bevásárló központokba, piacra)
- lelki szolgálat (református, katolikus)

A térítési díj kötelező étkeztetést nem tartalmaz, annak lehetősége az étteremben biztosított. A lakások rezsidíját a bérlő fizeti fogyasztás alapján.

Jelenlegi kihasználtság:

Bérbe adott lakások száma: 107 db,

Beköltözött személyek száma: 125 fő, ebből 18 házaspár és 89 egyedülálló.

Szociális tevékenységet folytató civil szervezetek Hódmezővásárhelyen

Név	Titulus	Cím
"CSILLAGVILÁG" ALAPÍTVÁNY a halmozottan sérült gyermekek megsegítésére	alapítvány	Hódmezővásárhely Ipoly utca 34. 6800
"Együtt az idősekért" a hódmezővásárhelyi időskorúak szociális ellátásáért alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Arany J. u. 8. 6800
"Támogatott Tanulás Felsőfokon Hódmezővásárhelyen" Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Gábor u. 8. 6800

"Tesszük! - A Gyermekéért" Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Magvető u. 2. 6800
"VITALIS" Az Egészségesebb Jövő Nemzedékért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Városház u. 1. 6800
A Hódmezővásárhelyi Kutasi Úti Általános Iskola és Diákotthon Sérült Gyermekéért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Kutasi út 36. 6800
Alföld Porcelán Edénygyár ZRT. Független Szakszervezeti Alapszervezetének Jóléti Segélyező Alapítványa	alapítvány	Hódmezővásárhely Erzsébeti út 7. 6800
Alföldi Porcelán Dolgozói Szociális Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Erzsébeti út 7. 6800
Az Élet Minőségéért - Többcélú Egyesület "v.a."	alapítvány	Hódmezővásárhely Nyárfa u. 91. 6800
Dél-Alföldi Munkanélküli Fiatalokért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Bajnok u. 2. 6800
Érték Nőknek Egyesület	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Honvéd u. 10. 6800
Erzsébeti Ifjúságért Közhasznú Egyesület	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Czirják u. 16. 6800
Hadigondozottak Hódmezővásárhelyi Egyesülete	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Hódi Pál u. 3. 6800
HARMATCSEPP - a jövő útja együtt a gyermekekért és a családokért - Közhasznú Egyesület	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Damjanich u. 5/b 6800
Híd Közhasznú Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Királyszék u. 49. 6800
Hódmezővásárhely Diákétkeztetéséért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Kossuth tér 1. 6800
Hódmezővásárhelyi Rotary Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Somogyi Béla u. 34. 6800
Keresztény Szolgálat Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Kopáncs, Tanya 4079. 6800

Mosolygós Gyermekekért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Virág u. 2. 6800
Nagy Szent Bernát Szövetség Egyesület	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Jókai u. 125/a 6800
Segíts Másoknak is Segíthess Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Nagy Imre u. 12. 5/15. 6800
Sorvezető Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Damjanich u. 9.
Szent Pál Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Csengettyű köz 14. 1/1. 6800
Tiszta Szívvel Egyesület	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Bajcsy-Zs. u. 70. I. em. 1.38. és I. em. 1.42. sz irodahelyiség
Vásárhelyi Fiatalokért Közalapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Kossuth tér 1. 6800
"Hódmezővásárhelyi Védőnők a Jövő Nemzedékéért Alapítvány"	alapítvány	Hódmezővásárhely Medgyessy F. u. 6/c 6800
"SPERO" - Remény a Jobb Jövőben Közhasznú Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Tornyai J. u. 13. 6800
"Tiszta Szívvel Egyesületért Közhasznú Alapítvány"	alapítvány	Hódmezővásárhely Ady E. út 7. 6800
Dévény Módszer a Mozgássérültekért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Dáni u. 15. 6800
Életünkért-Egészségünkért Hódmezővásárhely Lakosságáért Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Dr. Imre József u. 2. 6800
Hód-Mezői Tinivilág Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Nagy András János u. 10. 6800
Hódmezővásárhelyi ILCO Klub	társadalmi szervezet	Hódmezővásárhely Arany J. u. 8. 6800
IRISZ Gyógylovaslás és Lovastorna Alapítvány	alapítvány	Hódmezővásárhely Tanya 4007/1 6800

Fogyatékkal élők civil szervezetei Hódmezővásárhely

Egyesület, szervezet	Elnök/Titkár	telefon	Tagok száma
----------------------	--------------	---------	-------------

1.	Vakok és Gyengénlátók Egyesülete	Tóth Károly	62/233-306 636-272	76 fő
2.	Siketek és Nagyothallók Egyesülete	Friska Ágnes elnök Szőkéné Huszár Annamária	30/907-0312 70/623-6732	50 fő
3.	Mozgáskorlátozottak Egyesülete	Dezsőné Czakó Ilona	30/390-6405 70/330- 8875	174 fő
4.	Halmazottan Sérült, Fogyatékos Gyermek Csongrád Megyei Szervezete	Hoffmanné Ádász Edit	62/535-925	
5.	Híd Közhasznú Alapítvány	Sipter Olga	30/456-3776	

Mártély, Mindszent, Székkutas civil szervezetei:

Mártély:

„Add a kezed” Mozgássérültek Egyesülete, 6636 Mártély, Községház u. 6.
Mozgáskorlátozott Gyermekekért Alapítvány, 6636 Mártély, Tanya 58.

Mindszent:

"A Mindszenti Idősekért" Közalapítvány, 6630 Mindszent, Köztársaság tér 31.
„Segítőkéz” Mozgáskorlátozottak Egyesülete, 6630 Mindszent, Vörösmarty u. 3.
Együtt-egymásért a fiatalokkal Mozgáskorlátozottak Egyesülete, 6630 Mindszent, Ludas u. 29.
Hátrányos Helyzetű Közösségek Társadalmi Integrációjáért Közhasznú Alapítvány, 6630 Mindszent, Kápolna u. 6.
Pajzsmirigybetegek Csongrád megyei Egyesülete, 6630 Mindszent, Szent István u. 38.

Székkutas

Székkutasi Gyermek Tanulását és Művelődését Segítő Alapítvány, 6821 Székkutas, Szélmalom u. 7.
A Kakasszéki Emberekért Alapítvány, 6821 Székkutas, IV. kerület 140.

A szociális ellátásban résztvevő további intézmények

Hódmezővásárhelyi Városellátó és Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft. Foglalkoztató Részleg

Hódmezővásárhely, Szent István u. 77., tel: 62/241-058
e-mail: foglalkoztato@hodmezovasarhely.hu

A Hódmezővásárhelyi Városellátó és Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft. 2012 júliusától működik ebben a formában. Ekkor került sor a Foglalkoztató és Városellátó összevonására. A Foglalkoztató elődje 1991-ben 9 fővel alakult, majd az évek folyamán a Munkaügyi Központ által kiírt Munkaerő-piaci alap Rehabilitációs Alaprész decentralizált kerete terhére, rehabilitációs célú munkahelyek teremtésére és fejlesztésére minden évben pályázatot nyújtott be, melyet minden alkalommal meg is nyert. Ezen pályázatok tették lehetővé a létszám folyamatos bővítését.

A Foglalkoztató 2012-ig kiemelt tanúsítvánnyal rendelkezett, ezáltal védett szervezetként megváltozott munkaképességű emberek számára nyújt munkalehetőséget. A tanúsítvány megújítását követően is védett munkahelynek minősül.

Az Országgyűlés a 2011. december 20-ai ülésnapján fogadta el a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvényt. 2012. január 1-jén hatályba lépett jogszabály (Mmtv.) a Széll Kálmán Terv előírásaival összhangban létrehozta a megváltozott munkaképességű személyek számára biztosított ellátások egységes rendszerét.

A jogszabály célja, hogy megteremtse a feltételeket a megváltozott munkaképességű személyek megmaradt, fejleszthető képességeire épülő foglalkoztatás-központú rehabilitációjának, társadalmi reintegrációjának és foglalkoztatásának elősegítésére.

Három akkreditált telephelyen megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatására nyílik lehetőség az alábbi tevékenységi körökben.

Bérmunkában végzett:

- autóillatosító csomagolás,
- egyedi lámpák gyártása, sütőfólia csomagolás, címkézés
- gépi/kézi varrás, hagyományőrző népi hímzés, temetkezési kellékek gyártása,
- könyv- és szakdolgozatkötés, spirálozás, doboz gyártás, nyomdai tevékenység,
- különféle szerelési munkák, csomagolás.

A hímző műhelyben készül a gyapjú fonallal hímzett, tradicionális vásárhelyi hímzés, és a bársony alapanyagra gyapjúfonallal hímzett úri mintájú kézimunkák. Bársony alapanyagra gyapjúhímzéses úri hímzést az országban csak itt készítenek. Az úri hímzés motívumait aranszállal kontúrozzák. Szélét horgolással fejezik be, és selyemmel hátlapozzák. Sajnos a kereslet egyre inkább fogy a hagyományos, eddig készített terítők, alátétek, párnák, falvédők iránt, ezért az intézményben ünnepekhez köthető szezonális termékeket is előállítanak. A vásárhelyi és környékbeli általános és középiskolák számára nagy számban készülnek itt ballagó tarisznyák is.

Az intézmény 2013 évig az egyetlen védett foglalkoztató volt a városban.

2013 évben a SZEFO ZRt. is megnyitotta részegységét a városban, így a munkavállalóknak lehetőségük nyílt másik foglalkoztatónál is elhelyezkedni. Fontos, hogy a megváltozott munkaképességű emberek dolgozhassanak, érezzék, hogy szükség van munkájukra és hasznosan töltsék a nap 4,6, illetve 7 óráját. A mentális segítségen túl nagyon sok megváltozott munkaképességű embernek a megélhetése múlik azon, hogy van-e munkahelye. Az orvosi, foglalkoztatáspolitikai és szociális szempontokon alapuló komplex minősítéstől függően a rehabilitációra, foglalkoztatásra javasolható személyek számára a rehabilitáció időtartamára, de legfeljebb három évre a rehabilitációs ellátás, a rehabilitációra, foglalkoztatásra nem javasolható személyek számára pedig a jogosultsági feltételek fennállásáig a rokkantsági ellátás kerül megállapításra. Ezek az ellátások azonban nem fedezik a kiadásukat. A legnehezebb helyzetben talán azok vannak, akik egyedül élnek.

Szegedi SZEFO Zrt. hódmezővásárhelyi telephelye

- Alapítás, átalakulás: 1953, 1993. 12. 31-től részvénytársaság
- A társaság alapítója, részvényese:
  - ◆ A társaság alapítója a Magyar Állam. Az Alapítói jogköröket az állami vagyronról szóló 2007. évi CVI. törvény 3. §-a alapján az állami vagyonért felelős miniszter

gyakorolja, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság útján látja el.

- ♦ A társaság egyedüli részvényese a Magyar Állam. A tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét, a Magyar Állam nevében, az MNV ZRT. látja el.
- A társaság működésének időtartama: határozatlan
- A társaság székhelye, telephelyei:
  - ♦ Székhely : 6724 Szeged, Tavasz u. 2.
  - ♦ Telephelyei : 6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 75.
6726 Szeged, Bérkert u. 8.
  - ♦ Fióktelepei : 5900 Orosháza, Könd u. 76.
6600 Szentes, Szarvasi út 4.
6782 Mórahalom, Szegedi út 69-75.
6900 Makó, Návay L. tér 5-7.
4080 Hajdúnánás, Mártírok útja 14.
6800 Hódmezővásárhely, Bocskai u. 10.
- Működési specifikuma:
Üzletszerű gazdasági tevékenységen alapulóan a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának – erőforrás arányos – elősegítése, adaptációs készségük fejlesztése, tranzitálása.
- Saját tőke : 761.696 eFt
- Jegyzett tőke : 615.500 eFt
- Mérlegfőösszeg : 1.558.679 eFt
- Gazdálkodás : öt éves trendjének alapirányzatában, nyereséges

III. A JÁRÁSI SZINTŰ „ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMTERV” BEMUTATÁSA

1. Értékeink, küldetésünk

A járási szintű „Esélyegyenlőségi Programterv” elkészítése során folyamatosan szem előtt tartjuk, hogy a járásunkhoz tartozó településeken az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód feltételei biztosítottak legyenek. Mindezt tesszük abból a meggyőződésből, hogy tudjuk és valljuk, az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. Kiemelt prioritás számunkra a hátrányos helyzetű csoportok: mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek és fogyatékkal élők élethelyzetének javítása, a közszolgáltatásokhoz, oktatáshoz, lakhatáshoz egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük megteremtése.

2. Jogszabályi háttér bemutatása

- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXL törvény
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- Államreform Operatív Program 2011-2013. időszakra szóló akciótervnek módosításáról szóló 1195/2014 (III. 31.) Korm. határozata
- Az Európai Szociális Alapról és az 1784/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 1081/2006/EK rendelete (2006. július 5.)
- Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Tanács 1083/2006/EK rendelete
- Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1083/2006/EK tanácsi rendelet, valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alapról szóló 1080/2006/EK európai parlamenti és a tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok meghatározásáról szóló Bizottság 1828/2006/EK rendelete (2006. december 27.)

3. Múlt – jelen – jövő (stratégiai környezet bemutatása)

Az „Európa 2020” stratégia

Az „**Európa 2020**” az Európai Unió 2010-ben útnak indított, 10 évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája. Célja túlmutat azon, hogy kivezesse az Uniót abból a válságból, amely az utóbbi években Európa egészét megrázta. Azt is elő hivatott segíteni, hogy az EU orvosolni tudja az uniós növekedési modell hiányosságait, és megteremtse az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés feltételeit.

Az „EU 2020” célkitűzései

1. Foglalkoztatás: a 20-64 éves korosztály foglalkoztatottsága elérje a 75 %-ot
2. K + F/innováció: Az EU GDP-jének 3 %-át a K+F+I ösztönzésére irányuló beruházásokra kell fordítani
3. Éghajlatváltozás/ energia:
  - Az üvegház hatású gázok kibocsájtásának 20 %-os csökkentése az 1990-es szinthez képest
  - A megújuló energiaforrások arányának 20 %-ra növelése
  - Az energiahatékonyság 20 %-os javítása
4. Oktatás:
  - A lemorzsolódás 10 % alá csökkentése

A 30-34 év közötti EU polgárok minimum 40 %-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen

5. Szegénység/ társadalmi kirekesztés

Minimum 20 millió fővel csökkenjen a nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élők száma, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent

Nemzeti Fejlesztési Terv

Magyarország 2004. május 1-én csatlakozott az Európai Unióhoz, és ezt követően jogosulttá vált az EU Strukturális és Kohéziós Alapjainak támogatására. Ezeknek az alapoknak az elsődleges célja az, hogy – a gazdasági és szociális kohézió erősítése érdekében - segítsék a tagállamok, valamint régióik közötti fejlettségi különbségek csökkentését. A Strukturális Alapok általános szabályozásáról szóló 1260/1999 (EK) Tanácsi Rendelet értelmében az alapok igénybevételéhez az 1. célkitűzés hatálya alá tartozó, kevésbé fejlett régiókkal rendelkező tagállamoknak Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) keretében ki kellett dolgozniuk és az Európai Bizottság elé kellett terjeszteniük fejlesztési célkitűzéseiket és prioritásaikat. A Nemzeti Fejlesztési Terv egy nemzeti stratégiai dokumentum. Ez a dokumentum képezi az alapját a Bizottsággal folytatandó tárgyalásoknak, melyek eredményeként készült el a támogatások jogi keretét jelentő Közösségi Támogatási Keret (KTK). A Közösségi Támogatási Keret tartalmazza az EU és a magyar fél pénzügyi kötelezettség-vállalását arra, hogy 2004 és 2006 között a közösen finanszírozott fejlesztési területekre milyen összeget fordítanak.

A Nemzeti Fejlesztési Terv stratégiájának hosszú távú célja: az életminőség javítása, illetve az adott tervezési időszakhoz kapcsolódó általános célja: az egy főre eső jövedelem szintjében az EU átlagához képest mutatkozó jelentős elmaradás mérséklése. Az ezt alátámasztó és ennek elérését lehetővé tevő három specifikus cél: a versenyképesebb gazdaság; a humán erőforrások jobb kihasználása; valamint a jobb minőségű környezet és a kiegyensúlyozottabb regionális fejlődés elősegítése. A specifikus célok megvalósítását az NFT a következő négy fejlesztési prioritáson keresztül kívánta elérni:

- Termelőszektor versenyképességének javítása.
- A foglalkoztatás növelése, az emberi erőforrások fejlesztése.
- Jobb infrastruktúra, tisztább környezet biztosítása.
- A regionális és helyi potenciál erősítése.

Az öt Operatív Program:

1. A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP)
2. A Humánerőforrás-fejlesztés Operatív Program (HEFOP)
3. A Környezetvédelmi és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP)
4. Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP)
5. A Regionális Fejlesztési Operatív Program (ROP)

egyres fejlesztései egymást kiegészítve, integrált módon, a szinergikus hatásokat kihasználva valósultak meg. Ezzel egyrészt megakadályozhatóvá vált a fejlesztések elaprózódása, másrészt a támogatandó célterületeken érdemi hatás volt elérhető.

A Nemzeti Fejlesztési Terv II. elnevezése már 2008-ban megváltozott és lett „Új Magyarország Fejlesztési terv”, majd 2010-től „Új Széchenyi Terv”.

Az „**Új Magyarország Fejlesztési Terv**” (ÚMFT) célja a foglalkoztatás bővítése, és a tartós növekedés megteremtése volt.

Kiemelt területei

- gazdaság
- közlekedés
- társadalom megújulása
- környezet
- energia
- területfejlesztés
- államreform

Az „**Új Széchenyi Terv**” (ÚSZT) kiemelt területei:

- egészségipar
- zöldségipar
- otthonteremtés
- tudásipar
- hálózati gazdaság
- munkagazdaság
- tranzitgazdaság

Az ÚMSZT és az ÚSZT Operatív Programjai 2007-2013.

- Gazdaságfejlesztés Operatív Program (GOP)
- Közlekedésfejlesztési Operatív Program (KÖZOP)
- Társadalmi Infrastruktúra Operatív program (TIOP)
- Társadalom Megújulás Operatív Program (TÁMOP)
- Környezet és Energiafejlesztési Operatív Program (KEOP)
- Területfejlesztés Operatív program (ROP OP)
- Államreform Operatív Program (ÁROP)
- Elektronikus Közigazgatási Operatív Program (EKOP)
- Új Magyarország vidékfejlesztési Program (ÚMVP)

Széchenyi 2020

Az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakban Magyarországon történő fejlesztési szakasza „**Széchenyi 2020**” nevet kapta.

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

A 2014-2020 ciklus 11 tematikus célja

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése.
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának, minőségének javítása.
3. A kis-és középvállalkozások, a mezőgazdasági, a halászati és akvakultúra ágazat versenyképességének javítása.
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatás minden ágazatban.
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és – kezelés előmozdítása.
6. A környezetvédelem és erőforrás felhasználás hatékonyságának előmozdítása.
7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és a kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban.
8. A foglalkoztatás és munkaerő mobilitás ösztönzése.
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem.
10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás.
11. Az intézményi kapacitás javítása és a hatékony közigazgatás.

A „Széchenyi 2020” Operatív programjai:

➤ Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

A 2014-2020 időszakra vonatkozó Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program a Magyar gazdaság növekedését szolgálja. A program egyik legfontosabb célkitűzése, hogy Magyarország foglalkoztatási rátája elérje a 75 %-ot. Ehhez szükséges az új munkahelyek létesítése és a munkavállalási aktivitás növelése.

➤ Emberi Erőforrás Fejlesztés Operatív Program (EFOP)

Az operatív program célja, hogy elősegítse a társadalmi befogadást, befektessen az oktatásba, növelje ezzel a foglalkoztatást, valamint ösztönözze a technológiai fejlődést és az innovációt.

➤ Környezeti és Energetikai Hatékonyság Operatív program (KEHOP)

Célja a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, az alkalmazkodóképesség javítása. Az erőforrás hatékonyságának fokozása. Szennyezések és terhelések megelőzése és mérséklése. Az egészséges és fenntartható környezet biztosítása.

➤ Integrált Közlekedésfejlesztés Operatív Program (IKOP)

Az OP célja, a nemzetközi közúti vasúti és vízi úti elérhetőség javítása. A regionális közút elérhetőség és közlekedésbiztonság megteremtése valamint a fenntartható városi közlekedésfejlesztés.

➤ **Magyar halászati Operatív Program (MAHOP)**

Célja a versenyképes halászat és akvakultúra, közös halászati politika és halászati területek fejlesztése. Az integrált Uniós tengerpolitika elősegítése.

➤ **Közigazgatási és Közszolgáltatás fejlesztés Operatív Program (KÖFOP)**

Az **intelligens, fenntartható és inkluzív** növekedésére vonatkozó Uniós stratégiához, a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósításához való hozzájárulásra vonatkozó stratégia. Az operatív program helyet ad egyben a 2014-2020 időszakban az ESB alapok végrehajtásához szükséges tagállami funkciók finanszírozásához felhasználható technikai segítségnyújtás forrásoknak.

➤ **Vidékfejlesztési Program (VP)**

A program célcsoportjai elsősorban a mezőgazdasági gazdálkodók, erdőgazdálkodók, az élelmiszeripari vállalkozások (agrártermékek elsődleges feldolgozói), az önkormányzatok, a vidéken élők, vidéken telephellyel rendelkező, nem agrárgazdasággal foglalkozó mikro-, kis- és középvállalkozások.

➤ **Versenyképes Közép Magyarország Operatív Program (VEKOP)**

A 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) a rendelkezésre álló forrásokat három területre koncentrálja. Ez a három fő terület a következő:

1. a regionális gazdasági teljesítmény fenntartható módon történő növelése (tudásgazdaság, kreativitás, innováció)
2. a közösségi infrastruktúra fejlesztése
3. a foglalkoztathatóságot segítő társadalmi környezet fejlesztése

➤ **Terület és Településfejlesztés Operatív Program (TOP)**

Az OP kereteket biztosít a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez, és azok megvalósításához. A felhasználható források 60%-a a gazdaságfejlesztést szolgálja, és közvetlenül a közszférára, a helyi társadalomra és a környezetre irányul.

forrás: http://palyazat.gov.hu/nft_i_operativ_programok, <http://www.tenderekhaza.hu/szechenyi-2020.html>,
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=HU>

Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Integrált Városfejlesztési Stratégia

Hódmezővásárhely Közgyűlése 2006-ban határozta el a város Hosszútávú Városfejlesztési Konceptiójának megújítását, melynek eredményeként 2008. májusban elkészült Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Integrált Fejlesztési Stratégiája (IVS).

Az IVS kézikönyv előírásainak megfelelően egy olyan – jogszabályok által szabályozott tervezési dokumentumok sorából hiányzó – középtávú, integráló és stratégiai szemléletű gondolkodást megtestesítő fejlesztési dokumentum, melynek előkészítése előfeltétele a 2007-2013 során a Regionális Operatív Program által finanszírozott városrehabilitációs célú támogatások elnyerésének.

Az IVS ugyanakkor szervesen illeszkedik a város fejlesztés-politikájába. Az IVS stratégiai dokumentumok összegzése, helyzetkép, jövőkép és célrendszer, melynek mentén megvalósulhat a város fejlődésében meghatározó jelentőséggel bíró Tornyai János Kulturális Város – rehabilitációs program és a Minden nap kultúra! Program, folytatódhat egyebek mellett az Egészséges Vásárhely Program, az oktatásfejlesztés, az információs társadalom kialakítása, illetve az esélyegyenlőség megteremtése a városban.

Az IVS széleskörű partnerség jegyében készült az önkormányzat és a hivatal szakpolitikusai és szakemberei, a közszféra és a magánszféra bevonásával.

Az IVS készítése során megtörtént:

- A város jelenlegi helyzetének értékelése
- A város jelenlegi funkcióinak elemzése
- Jövőkép megfogalmazása
- A fejlesztéseknek keretet adó stratégia megfogalmazása
- A stratégia megvalósulását segítő eszközök számba vétele
- Az operatív tervezés megalapozása

Közoktatási Intézkedési Terv

Hódmezővásárhely MJV Közoktatási koncepcióján alapuló Közoktatási Intézkedési Tervének legfőbb eleme, hogy a közoktatás szolgáltatása úgy alakuljon át, hogy a hatékonyság növelése érdekében a minőség és az esélyegyenlőség elvei érvényesüljenek. Legfőbb célja a városnak, hogy valamennyi városrészben azonos színvonalú szolgáltatást nyújtson minden egyes gyermeknek, akár tanyasi környezetben, akár a külvárosban, akár a belvárosban él. Az iskola legfontosabb feladata, hogy megtanítsa a gyerekeket egymás elfogadására, megbecsülésére, fejlessze a munka-erőpiaci érvényesüléshez megfelelő szociális, kommunikációs, idegen nyelvi és IKT kulcskompetenciákat. E célok eléréséhez szükség van a pedagógusok megújulására, új módszertani kultúra meghonosítására, melyek alapfeltételeivé válnak a pedagógusfoglalkoztatásnak.

Az átszervezés 3 fő feladata:

- Fenntartói feladatok: tanügyigazgatási, jogi folyamatok lefolytatása az intézmény átalakítás, megszüntetés, újjászervezés vonalon.
- Intézményi feladatok: az átalakuló és újjáalakuló intézmények dokumentumai, pedagógiai módszereinek újjászervezése, felkészülés az új tanévre, tantestületek átszervezése.
- Szülői feladatok teljesítése: az új intézménystruktúrában a gyermek beíratása, együttműködés az intézményekkel, pedagógusokkal, a gyermek felkészítése az új tanévre.

A magyar iskolarendszer két komoly problémával küzd: a PISA-vizsgálatok bizonyítják, hogy nem hatékonyak iskoláink a korszerű tudás közvetítésében, és nem teremtenek esélyegyenlőséget, sőt konzerválják a társadalmi különbségeket. Hódmezővásárhely MJV e két folyamat ellen kívánja átszervezni a közoktatását. Egyrészt az országos kompetenciamérések tudatos elemzése révén helyez hangsúlyt iskoláiban az új pedagógiai módszerek alkalmazására, építve az intézmények által készített intézkedési tervekre és az elnyert HEFOP pályázatokra. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására már 4 éve zajlanak programok, most egy komplex, az iskolarendszer teljes átszervezésen alapuló, hosszú távú projektet indított a város, melynek célja, hogy valamennyi városrész iskoláiban, minden gyermek ugyanolyan színvonalú oktatást biztosítson az iskola, így teremtve meg a hhh gyermekek iskolai esélyegyenlőségét. A projekt főbb elemei:

- Felmérni a városban élő hhh gyermekek számát
- Az önkormányzati általános iskolák megszüntetése, majd gyermeklétszámokhoz igazodó új iskolák létrehozása minden városrészben
- Az újonnan létrejövő iskolák körzethatárát a Ktv. 66. § (2) bekezdésében foglaltak szerint lett megállapítva, így a korábban városi beiskolázású intézmények is kapnak körzetet és ezáltal biztosítható a hhh gyermekek arányos megoszlása
- Minden iskola átdolgozza a pedagógiai programját
- Az első osztályosok beiskolázásánál előnyben részesítik a hhh gyermekeket
- Az integráció elősegítésére szoros kapcsolatot kialakítása a hhh tanulók szociális hátterét támogató szakmai szolgáltatókkal (gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, Hódmezővásárhely Diákétkeztetéséért Alapítvány, védőnői szolgálat, KEF, stb.) és még nagyobb hangsúly kerül a szülőkkel történő együttműködésre.
- Óvoda-iskola átmenet megkönnyítését szolgáló holland OPSTAP program adaptációja
- HHH tanulók számára szakszerű pályaeorientáció biztosítása
- Iskolán kívüli programok és mentorálás
- Szakmai műhelyek kialakítása
- Regionális IPR menedzsment
- Tantestületek továbbképzése a hhh gyermekek oktatásához szükséges megfelelő módszerek elsajátításához.
- Hospitációkon való részvétel
- HHH és SNI tanulók mentorálása
- Tanulóbarát környezet kialakítása.

4. Az „Esélyegyenlőségi Programterv” célcsoportjai, problémák, megoldási javaslatok

A mélyszegénységben élők és romák helyzete

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a

rendszerátváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösségek (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal:

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A roma nemzetiségi önkormányzat lehetőségei szerint igyekszik a célcsoportot érintő esélyegyenlőségi tevékenységeket koordinálni, azokról információt nyújtani az érintettek részére. Ennek keretében pályázati források felkutatása és pályázati lehetőség esetén abban részvétel, illetve annak szakmai támogatása az önkormányzat prioritását képezik. Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzatával szoros együttműködést ápol a roma nemzetiségi önkormányzat, a működés tekintetében az együttműködés jogi alapját felek között létrejött együttműködési megállapodás képezi. A célcsoportot érintő konkrét pályázati együttműködési lehetőség esetén a két önkormányzat lehetőségei szerint közösen cselekszik, különösen a foglalkoztatás, képzés területein.

A Hódmezővásárhelyi Járáshoz tartozó települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjainak áttekintését követően, az érintett szervezet képviselőinek észrevételeit, javaslatait figyelembe véve az alábbi problémák kerültek a mélyszegénységben élők és romák helyzetével kapcsolatban járási szinten beazonosításra.

1. A roma lakosság beiskolázása, hasznos tanfolyamok szervezése. Cél a roma értelmiségiek számának növelése. A munkanélküliség csökkentése az érintett célcsoportban.

Megoldási javaslat:

A program lényege abban rejlik, hogy Hódmezővásárhelyen a Janáki, Bibó, Dobó utcák, a Szabadság tér, és a Gólya utca lakóövezetek karbantartása kiemelt fontosságú lenne. Ezekben a területeken a köztisztaság hiányos, valamint a lakók a saját lakókörnyezetük megóvása érdekében sem tesznek semmit. Ennek érdekében a Csongrád Megyei Kormányhivatal Hódmezővásárhelyi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Főosztályával szorosan együttműködve település karbantartó tanfolyam indítását látná indokoltnak az érintett célcsoport képviselője. A program lényege az volna, hogy az érintett területen lakók közül kerüljenek ki a tanfolyam résztvevői, és tőlük tanulhatnak a szomszédok.

A program megvalósításához pályázati források felkutatására van szükség, valamint a jó kapcsolat kialakítására az érintett célcsoporttal.

2. Cél a járáshoz tartozó településekkel együttműködve, egy átfogó, a romák élethelyzetét a lehető legtöbb aspektusból átvilágító felmérés elkészítése.

Megoldási javaslat:

A felmérést a hódmezővásárhelyi Járás önkormányzataival együttműködve kell elkészíteni. A felmérés célja: pontos képet kapni a mélyszegénységben élők és romák helyzetéről. Különös figyelemmel a jogszabályi keretekre, adatvédelem stb. területén.

3. A már működő Tanoda Program kibővítése, a cigány értelmiségiek számának növelése.

Megoldási javaslat:

A program pályázati források rendelkezésre állása esetén nyugdíjas pedagógusok bevonásával is megvalósulhat.

A fentiekén túl a Roma Nemzetiségi Önkormányzat az alábbi intézkedések megvalósítását tervezi:

1. Gyermek - és ifjúsági feladatok

- A hagyományőrzésre és kultúrára épülő foglalkozások szervezése.

2. Az oktatást érintő feladatok

- Célzott intézkedések bevezetése a korai iskolaelhagyók számának csökkentésére. A megelőzés érdekében kiemelt feladat a veszélyeztetett fiatalok támogatása abból a célból, hogy minél magasabb számban jussanak szakképzettséghez, fokozott figyelemmel a roma lányok korai iskolaelhagyásának visszaszorítására.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű roma fiatalok iskola sikerességének elősegítése jó képességű tanulók, jó tanulmányi eredményt nyújtó gyermekek ösztöndíj programjához való hozzásegítése a RNO kiemelt célkitűzése. Mindezek megvalósítása érdekében közalapítvány létrehozását tervezi.
- Általános iskolás (5-8. osztályos) gyermekek városi szinten megszervezésre kerülő felzárkóztatási programokba történő bevonása.
- Az érintett fiatalok motiválása a szabadidős és sport tevékenységekben való részvételre.

3. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok

- Hátrányos helyzetűek munkalehetőségeinek bővítése pénzügyi erőforrások hozzárendelésével.
- OKJ-s szakképzések számának növelése.
- Az alacsony iskolai végzettségűek és a közfoglalkoztatottak kompetenciájának növelése, fejlesztése érdekében felzárkóztató oktatási és képzését elősegítő, számukra szociális és egyéb szolgáltatások, programok biztosítása.
- A roma nők foglalkoztatásának elősegítése, képzési, átképzési programok segítségével.
- Az alapfokú iskolai végzettség megszerzését célzó képzések szervezése.
- A roma kultúra széles körű megismertetése és társadalmi elfogadottsága érdekében egy ún. „Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ” létrehozása.

4 Az egészségügyi feladatok

- Az egészséges életmódot, az egészségügyi szűréseken való rendszeres megjelenést támogató, a hátrányos helyzetűekre célzott programok indítására van szükség, különös tekintettel az idős korúakra és a nőkre

5. Terület hátrányokkal és lakhatási problémákkal összefüggő feladatok

- Komplex programok tervezése, a telepszerű lakókörnyezetben élők társadalmi és területi integrációját szolgáló humánfejlesztések támogatása, valamint a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések, lakhatási beruházások biztosítása.
- Az infrastruktúra fejlesztésével támogatni kell a telepszerű lakókörnyezetben élők kezdeményezésével és aktív közreműködésével megvalósuló programokat.
- A roma lakosság társadalmi integrációját támogató innovatív programok kidolgozása.

6. A magasabb szemléletformálású, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok

- A civil szerveződések, a roma nemzetiségi önkormányzatok társadalmi szerepvállalásának erősítése. Különös tekintettel a roma nők helyzetére.
- A roma népesség tájékoztatása az aktuális programokról, motiválásuk a rendezvényeken való aktívabb részvételre.
- Erősíteni kell a média pozitív szemléletformáló szerepét a roma és hátrányos helyzetű emberek médiaszakemberekké képzésével és médiában való foglalkoztatásával, médiatartalmak előállításába történő bevonással.
- Roma nyelvoktatás lehetőségeinek bővítése, anyanyelvi tanár bevonásával.

A fogyatékkal élők helyzete

Akinek nincs része a jóban, annak az a vágya, hogy tapasztalatot szerezzen a jóból. Nincs ez másként a fogyatékkal élő emberek esetében sem. Aki nem fogyatékosan születik, hanem betegség vagy baleset miatt válik azzá, azok azt szeretnék, hogy váljanak részesévé azoknak a lehetőségeknek, melyek a mindennapjaikat gördülékennyé, könnyebbé tehetik. Gondoljunk arra, hogy miben tudunk a segítségükre lenni. Aki például kerekesszékre kerül, akkor egy egészen új, másabb jellegű életvitel kialakítása válik szükségessé számára, ez nagy kihívás. Van, aki átnéz a fogyatékosan élők problémáin, de szerencsére sokkal többen vannak, akik átérzik. A térségben mindenkinek feladata gondolkodni azon, hogy miben tudnánk segíteni ezeknek az embereknek. Az elsődleges szempont, hogy többet tudjunk adni, mint egy bárki számára elérhető szociális szolgáltatás.

Nagyon bosszantó tud lenni, ha egy a fogyatékosan élőket figyelmen kívül hagyó olyan helyen, ami nem akadálymentesített, ezáltal számára nem megközelíthető, nem használható. Alapvető feladatunk az egymásra figyelés. Számos olyan hely van a városban, amely már akadálymentesített, de ugyanakkor sok olyan hely is van, amelyek csak részben, vagy egyáltalán nem. Fontos az iskolák és az óvodák akadálymentesítése, valamint nem utolsósorban, hogy a szórakozási lehetőségekhez milyen esélye van hozzájutni egy

fogyatékkal élő embernek. Egy mozgásában korlátozott ember számára például szorongást okoz, ha egy olyan helyre hivatalos vendégségbe, ahová önállóan biztosan nem jut el. Hogyan fogja tudni megoldani, hogy legyenek segítők?

Hódmezővásárhely egy olyan közösség, amely évszázados hagyománnyal rendelkezik a szociális érzékenység terén, a város mindig nyitott volt a segítségnyújtásra azokkal szemben, akik valamiben hiányt szenvednek.

Korábban készült egy fogyatékosági programterv rövid, közép és hosszú távú célokkal. Célszerű lenne egy leltárt készíteni arról, hogy mi valósult meg az akkori stratégiából, mi az, ami nem, és milyen új kihívások vannak. Fontos, hogy a kezdeményezéseket összefogás kövesse, legyen ez a következő lépés, hiszen ez lehet a kitörési pont.

A célcsoporttal kapcsolatban „jó gyakorlatként” be kívánjuk mutatni Szlivka Ágnes rendhagyó óráit az iskolában: Ágnes jelnyelvi tolmáccsal közösen vállalja, hogy a gyermekeknek tart interaktív foglalkozást arról, hogy kik a hallássérült emberek, hogyan élnek, kik a siketek, kik a nagyothallók, milyen problémákkal küzdenek. A tapasztalatok alapján a gyerekek nagyon érdeklődőek, szívesen kérdeznek, Ágnes pedig bármilyen témával kapcsolatban válaszol, akár magánéleti kérdésekre is. Hatalmas sikerélmény volt Ágnes számára, hogy egy óvodában eljelelt egy mesét, és kivétel nélkül minden gyerek értette azt.

A Hódmezővásárhelyi Járáshoz tartozó települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjainak áttekintését követően, az érintett szervezet képviselőinek észrevételeit, javaslatait figyelembe véve az alábbi problémák kerültek a fogyatékosokkal élők helyzetével kapcsolatban járási szinten beazonosításra.

1. *Cél a még nem akadálymentesített utak, rendezvény helyszínek akadálymentesítése. A Bessenyei Ferenc Művelődési Központban megszervezett előadások esetén jelnyelvi tolmács alkalmazása.*

Megoldási javaslat:

Akadálymentesítés kiterjesztése utcákon, de pl.: rendezvényházakban is, infokommunikációs akadálymentesítés az érzékszervi fogyatékkal élők számára, a Bessenyei Ferenc Művelődési Központ előadásait meghirdetni úgy, hogy az előadásokon legyen jelnyelvi tolmács.

2. *A társadalmi érzékenység alacsony szintjének növelése, Tolerancia Nap létrehozása.*

Megoldási javaslat:

Közös célként fogalmazódott meg egy minden évben megrendezésre kerülő Tolerancia Nap járási szintű bevezetése.

3. *Támogató Szolgálat kapacitásának bővítése*

Megoldási javaslat:

Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése valamint civil támogatók felkutatása például egy gépkocsi beszerzéséhez szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez. Jótékonysági estek, támogatói napok szervezése.

4. *A siketek és nagyothallók munkaerőpiaci, munkahelyi kirekesztettségének, esélyegyenlőtlenségének csökkentése*

A kerekasztal megbeszélésen a siketek és nagyothallók képviselőjében megjelent kollega elmondta, hogy fogyatékoságuk miatt szinte esélytelen, hogy tanulmányaikat céljuk elérése

érdekében a számukra megfelelő oktatási intézményben végezhesék. A munkavállalás tekintetében szintén kirekesztettek. Nap mint nap előítéletekbe, ellenállásba ütköznek.

Megoldási javaslat:

Érzékenyítő programok bevezetése a munkáltatók körében.

5. ***Cél a járáshoz tartozó településekkel együttműködve egy átfogó a fogyatékkal élők élethelyzetét a lehető legtöbb aspektusból átvilágító felmérés elkészítése.***

Megoldási javaslat:

A fogyatékossgal élők, élethelyzetét feltárását célzó felmérés készítése. Adatgyűjtés.

6. ***A beteg gyermeket ápoló idős szülők jövedelmi helyzete nagyon rossz, szeretnének legalább a minimálbérnek megfelelő juttatásban részesülni.***

Megoldási javaslat:

Jogszábaály változtatás kezdeményezése azon szülők jövedelmi helyzetének javítása érdekében, akik idősek és a gyermekeiket ápolják.

A nők és a gyermekek helyzete

A nők és a gyermekek szempontjából is nagyon fontos a bölcsődei és az óvodai nevelés. A bölcsődében Hódmezővásárhelyen nőtt a roma gyermekek száma, az édesanyák tanfolyamra járnak, hogy később el tudjanak menni dolgozni, ez mindenképpen pozitív előrelépés. Az óvodában jelenleg öt roma asszony dajka képzése zajlik, közülük egy főt tudnak majd továbbfoglalkoztatni.

A gyermekek szocializációja szempontjából lényeges, hogy az óvodai beiratkozás időben megtörténjen és a hiányzások száma alacsony legyen. A hátrányok leküzdésében tehát lényeges az intézményes nevelés. A nők szempontjából azért fontos a bölcsődék működése, mert mellette munkát tudnak vállalni. Míndszenten például jelenleg nem működik bölcsőde, ami nagy hátrány a településen élő kisgyermeket nevelő édesanyáknak.

Hódmezővásárhelyen jelenleg telített létszámmal integráló óvodák működnek, ahol mozgásukban korlátozott és / vagy érzékszervi sérült gyermekeket tudnak fogadni. Csongrád megyében egyedülálló az intézmény működése, ezért számítanak rá, hogy más településekről is jönnek majd speciális szükségletű gyermekek. Korábban az integrált iskolai nevelés terén is nagyon jó programok működtek, a szülői klubok, a mentori programok, az oktatást segítő szakmai csoportok működése mind-mind jó gyakorlatnak számítottak, de sajnos fenntartó váltások miatt jelenleg már nem tudnak megvalósulni.

Nagy igény mutatkozik a szomato- és szurdopedagógusok, pszichológus és konduktor szakemberek munkájára, azonban sajnálatos módon szakember hiánnyal küzdünk. Jellemző, hogy a főiskolai hallgatók a szakmai gyakorlatukat még itt töltik, később azonban külföldön vállalnak munkát.

Várhatóan 5-6 év múlva még nagyobb lesz a pedagógia területén a szakember hiány. Megállapítható, hogy nagyon nehéz feladat a szülőkkel és a gyermekekkel való munka, számos probléma gyökerezik a szülői nevelésben, gyakran a gyermekek akarata érvényesül. A szülők nevelési képességei hiányosak, de az is valószínűsíthető, hogy kevés az idejük, sokat dolgoznak. A szülő-gyermek kapcsolattal tehát többet kell foglalkozni a jövőben.

A gyermekvállalás tekintetében két tendencia figyelhető meg. A nők vagy nagyon korán szülnék, vagy az időpont nagyon kitolódik. A nagyon fiatal szülőknek, édesanyáknak a gyermeknevelési stílusa inkább ráhagyó, még nem alakultak ki a megfelelő képességei, készségei. A későn szülő nőkre pedig jellemző, hogy gyermeküket túlféltik, túl óvják. Mind a két eset problémás helyzeteket teremt. A régi hagyományos családmodellek felbomlottak, a szülők előtt nincs minta, ugyanakkor a szakemberek segítségét alig fogadják el. Sok szülő, ha tehetné, ki-, és bekapcsolná a gyermekét, nem tudják, hogyan lehet velük játszani, hogyan lehet a figyelmüket lekötni. Gyakran a televízió vagy a számítógép jelenti a megoldást, de olyan is előfordul, hogy túletetik a gyereket, "addig sincs vele gond, míg eszik". Hiányzik az életre nevelés és a prevenció. A gyermekek a problémamegoldó képességeiket szülői mintából veszik. A problémák tehát öröklődnek. Kérdés, hogy hogyan lehet visszavezetni a hétköznapi mintához a szülőket, majd pedig a gyermekeket is. Ehhez szorosan kapcsolódik az „Anyá, játssz velem” program, ami Hódmezővásárhelyen az óvodákban működik. Az óvónők olyan játékokat, szabadidős tevékenységeket tanítanak a szülőknek, melyeket az otthoni életükbe is át tudnak emelni, így a gyermekkel töltött minőségi idő növekedhet. Szintén ide tartozik az is, hogy a családjukból valamilyen okból kiemelt gyermekek 12 éves kor alatt mindenképpen nevelőszülőnél kerülnek elhelyezésre. Ez azért nagyon fontos, mert a gyermekek családi mintát látnak.

A szülő-gyermek kapcsolat és a szülő-pedagógus kapcsolat egyaránt nehézségekkel teli. Az is megfogalmazódott, hogy nincs, aki a pedagógusokat, szakembereket védje az adott helyzetben, de egymásra számíthatnak, hiszen a pedagógusok, családgondozók, ifjúságvédelmi felelősök támogatják egymás munkáját.

A gyermekbántalmazás és a családon belüli erőszak témaköre is felmerült. Ezzel kapcsolatban probléma, hogy a rendőrséghez küldött feljelentések ellenére is az eljárást gyakran meg kell szüntetni, mert a családtagok visszavonják az általuk elmondottakat.

Ez a témakör külön megbeszélést igényel majd, az érintett szakemberek bevonásával (rendőrség, jogász stb.).

A nők esélyegyenlősége a munkavállalás terén témakörben a megoldást a jelenlévők az atipikus foglalkoztatásban látták. A távmunka, a részmunkaidős foglalkoztatás és a munkaerő kölcsönzés Magyarországon még nagyon gyermekcipőben jár. Sokat jelentene, ha a munkáltatók és a jogalkotók nyitottak lennének ezekre a megoldásokra.

A Hódmezővásárhelyi Járáshoz tartozó települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjainak áttekintését követően, az érintett szervezet képviselőinek észrevételeit, javaslatait figyelembe véve az alábbi problémák kerültek a nők és a gyermekek helyzetével kapcsolatban járási szinten beazonosításra.

1. A régi családi minták felbomlottak, a szülők gyermekneveléssel kapcsolatos hozzáállása meglehetősen sokat változott.

Megoldási javaslat:

A járási kerekasztal érintett munkacsoportjának tagjai az alábbi intézkedések megvalósítását tűzte ki célul:

- szülői kompetencia fejlesztését szolgáló, önszervező csoportok létrehozása
- iskolai fordított napok szervezése, melynek célja a saját élményű tapasztalatszerzés által, a pedagógusokkal szembeni szülői tolerancia erősítése
- pszichológus, utazó gyógypedagógus foglalkoztatásával az oktatás terén a területi egyenlőtlenségek csökkentése
- pedagógusok számára folyamatos ventilláció biztosítása

2. A nők tekintetében probléma, hogy a GYES-ről, GYED-től visszatérő nők munkavállalási nehézségei.

Megoldási javaslat:

Javaslatként a nők munkavállalásának rugalmasabb, a családi kötelezettségeiket jobban szem előtt tartó kezelésére vonatkozóan. Foglalkoztatók közötti kapcsolati háló kialakítása járási szinten. Nőszövetségek létrozása. Országos szinten működő jó gyakorlatok feltérképezése, járási szintű adaptálása.

Idősek helyzete

A húsz éves Hódmezővásárhelyi Nyugdíjas Szövetség jelenleg 23 klubot és 1200 tagot számlál. A klubban versmondásokkal, táncokkal, énekekkel foglalkoznak, összejövetelek vannak például névnapokon, illetve minden kedden van klubtalálkozó, ahol megbeszélést tartanak. Ezen felül kirándulásokat, összejöveteleket szerveznek. A Szervezet szorosan együttműködik a járáshoz tartozó települések Nyugdíjas Egyesületeivel.

2011. október 06-i ülésén Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Közgyűlése rendeletet fogadott el a 16. életév feletti tanulók önkéntes társadalmi karitatív tevékenységéről, amelynek értelmében a Szociálpolitikai Tanács jogköre az egyes karitatív tevékenységek körének meghatározása.

Az érintett közép fokú intézményekkel, valamint tanulóikkal folytatott egyeztetés alapján összeállított 64 pontból álló karitatív tevékenység jegyzékét a Szociálpolitikai Tanács egyhangúlag fogadta el. A középiskolások által folytatott karitatív tevékenységek körében kiemelt szerepet kapnak az időskorúak. Az életkorral járó sajátos igények kielégítését az alábbi tevékenységek megvalósítása célozza meg vonatkozásukban:

1. - ünnepek alkalmával fellépések, műsor biztosítása idősek otthonában
2. - beszélgetések az időskorúak otthona lakóival
3. - felolvasó délutánok tartása idősek otthonában
4. - kertgondozás (virágültetés, faültetés)
5. - favágás
6. - bevásárlás
7. - ebédhordás

8. - postai ügyintézés
9. - ház körüli munkák ellátásban segítségnyújtás
10. - takarítás
11. - levélsöprés a ház körül
12. - hóeltakarítás a ház körül
13. - kerekesszékekkel közlekedők segítése
14. - internet-használat, számítógép-kezelés oktatása
15. - könyvtári könyvek, újságok kölcsönzése, kiszállítása, begyűjtése idősek, mozgáskorlátozottak számára

Az önkéntes program 2012. február 01. napján indult a Hódmezővásárhelyi Integrált Szakképző Központ Szakiskola és Szakközépiskola Gregus Máté Tagintézményében, amely intézményben az iskola tanulói, azóta is rendszeres kurzusok keretében ismertetnek meg időskorúakat a számítógép kezeléssel, illetve internethasználat, amely tevékenység jelentős mértékben elősegíti a fiatalok és az idősek közötti együttműködést, valamint az időskorúak informatika világában történő boldogulását.

A Magyar Országgyűlés 81/2009 (X.2.) OGY határozatával elfogadta az „Idősügyi Nemzeti Stratégiát”, melyre tekintettel Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 200/2010. (05.15.) Kgy. számú határozatával döntött az Idősügyi Tanács felállításáról.

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzatának Idősügyi Tanácsa 2010.június 22. napján tartotta meg alakuló ülését és elfogadta működési szabályzatát.

Az Idősügyi Tanács elsődleges feladatai közé tartozik az idősebb korosztályt érintő önkormányzati stratégia véleményezése, a település időskorú lakosságának szociális, egészségügyi, lakhatási helyzetének feltárása, elemzése, különös tekintettel a szórvány tanyavilágban élőkre, az Idősügyi Városstratégia kialakítása, valamint az idősebb polgártársaink közbiztonságának fokozására tett javaslatok kidolgozása.

A Tanács szükség szerint, de legalább évente ülésezik, illetve szükség szerint többször is összehívásra kerül a testület (pl.: a város idős lakosságát érintő pályázati projektekkel kapcsolatos tájékoztatás, egyéb javaslatok és kezdeményezések megvitatása, stb.).

A Hódmezővásárhelyi Járáshoz tartozó települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjainak áttekintését követően, az érintett szervezet képviselőinek észrevételeit, javaslatait figyelembe véve az alábbi problémák kerültek idősek helyzetével kapcsolatban járási szinten beazonosításra.

1. A Nyugdíjas Szövetség és a nyugdíjas klubok intenzívebb támogatása.

Megoldási javaslat:

- a Szövetség működésének támogatására helyiségek biztosítása térítésmentesen
- idősügyi referens, pályázatfigyelő és jogász alkalmazása
- az Idősügyi Tanács és a Képviselő Testület munkájának összehangoltabbá tétele, annak érdekében, hogy a célcsoportot érintő előterjesztéseket az Idősügyi Tanács még a testületi ülés előtt véleményezhesse.
- az idősek tájékoztatását segítő műsorok számának növelése a Városi Televízió adásaiban

2. Idősek helyzetét feltáró felmérés készítése, mely a járási szintű elemzés részét képezi.

Megoldási javaslat:

Az idősek helyzetét Hódmezővásárhelyen fel kell mérni, hogy ezáltal a nekik szervezett szolgáltatások pontosabbak, célzottabbak legyenek (jövedelmi, lakhatási felmérések, szolgáltatások elérése stb.).

Hódmezővásárhelyi Járás Kártya bevezetése a járás településén

Megoldási javaslat:

Az időseknek bevezetésre kerülne a Hódmezővásárhelyi Járás Kártya, mely kedvezményeket biztosítana a közlekedésben, a kereskedelemben és a kulturális programokhoz. Ezt a járás összes településén lehetne igényelni az idősek körében.

IV. ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATOK

Összegző táblázat - mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseibe n feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Roma nemzetiséghez tartozó lakosság képzésbe vonása.	A roma nemzetiséghez tartozó népesség képzettségi szintje nem megfelelő. Célirányos képzések helyi szinten nem kerülnek megszervezésre.	Az érintett területeken települési karbantartó képzések szervezése, roma népesség bevonásával.	A járási kormányhivatal foglalkoztatási főosztályával együttműködve az igényeknek megfelelő képzések megszervezése, roma népesség számára.	Mélyszegénységben élők munkacsoport és Roma Nemzetiségi Önkormányzat.	2016.12. 31.	20 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható.	A képzést sikeresen elvégzők közreműködésével, hosszútávon fenntartható.
2	Átfogó szociális felmérés készítése a célcsoportról	Nincs pontos adatbázis, hogy valójában a célcsoporton belül, milyen szociális helyzetben vannak az emberek.	Adatbázis elkészítése, pontos helyzetkép felállítása.	A járási településeken kérdőíves felmérés készítése, együttműködve a Szegedi Tudományegyetem Szociológia Tanszékével. És a jogszabályok figyelembevételével.	Mélyszegénységben élők munkacsoport és Roma Nemzetiségi Önkormányzat.	2016.12.31.	30 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával, valamint a települési önkormányzatok támogatásával	Az adatbázis folyamatos kezelése, karbantartása, ellenőrzése időszakos felülvizsgálatokkal.
3	Tanoda Program további kibővítése	A már működő program kiterjesztése, még több gyermek integrációja és tanuláshoz segítése.	Még több roma értelmiségi kinevelése. Az alacsony iskolázási szint csökkentése.	A működő programot további évfolyamokban is ki kell terjeszteni. Ehhez nyugdíjas tanárokat bevonni.	Mélyszegénységben élők munkacsoport és Roma Nemzetiségi Önkormányzat.	2016.12.31.	20 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható.	A sikeresen tovább fejlesztett program által több középfokú végzettségű roma fiatal, tovább tanuláshoz segítése. Ez hosszútávon fenntartható.

Összegző táblázat – fogyatékkal élők esélyegyenlősége

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Infokommunikációs hiányosságok fejlesztése	Színházi előadásokon, közösségi házakban az előadások nincsenek az érzékszervi fogyatékkal élők számára akadálymentesítve	A művelődési házakban, színházakban az előadások az érzékszervi fogyatékkal élőknek is érthetővé tétele. Jeltolmács segítségével.	A közösségi házakban, művelődési házakban jeltolmács alkalmazása. Akár egy ott állományban lévő dolgozó jeltolmács tanfolyamra való beírásával.	A fogyatékkal élők munkacsoportja és a települési önkormányzatok	2018.12.31.	Intézményként 1 fő. Összesen: 10 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható. Települési önkormányzat támogatásával	Az érzékszervi fogyatékosok közösségbe tartozását erősíti, hosszútávon biztosítja a jelnyelvi tolmácsok alkalmazása a kulturális intézményekben.
2	A fogyatékkal élő emberek életének közelebb hozása a többségi társadalom tagjaihoz	A fogyatékkal élők a kevés róluk és életvitelükről szóló információ miatt nehezen találnak munkát, és a tanulásuk is akadályozott.	Érzékenyítő, szemléletváltást segítő program, Tolerancia Nap megszervezése. A többségi társadalom tagjainak bemutatni a fogyatékkal élők mindennapjait	Ezen a napon a ép emberek kipróbálhatják milyen az élet kerekesszékekben. Szilvka Ágnes érzékenyítő órát lenne célszerű bevezetni a járási településeken A KLIK-kel együttműködve	A fogyatékkal élők munkacsoportja és a települési önkormányzatok	2016.12.31.	20 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható. Települési önkormányzat támogatásával	A Tolerancia Nap minden évben való megrendezése hosszú távon növelné az információ jobb áramlását, csökkentené a társadalmi távolságot az ép és fogyatékos emberek között. Így jobb esélyekkel pályázhatnak munkahelyeken.
3	A Támogató Szolgálat kapacitásának növelése	A sokasodó feladatok ellátáshoz szükséges lenne a Szolgálat kapacitásának növelése.	Pályázati erőforrások felkutatása valamint a civil támogatók bevonása lehet a probléma megoldásának formája.	A probléma nyilvánosság elérésére és támogatók felkutatása érdekében a probléma bemutatása, jótékonyági események szervezése.	A fogyatékkal élők munkacsoportja és a települési önkormányzatok	2020.12.31.	10 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható. Települési önkormányzat támogatásával. Civil támogatók bevonása.	A Szolgálat kapacitásának növelésével az ellátandó feladatok súlya csökkenthető.

4	Siketek és nagyothallók munkához jutás esélyeinek javítása	A siketek és nagyothallók a kevés róluk és életvitelükről szóló információ miatt nehezen találhatnak munkát	Pályázati erőforrások által biztosított érzékenyítő tréningek , szemlélet formáló előadások szervezése.	A munkáltatók, cégvezetők szemléletét formáló tréningek szervezése, a célcsoport közelebb hozása a munkaerő-piaci lehetőségekhez	A fogyatékkal élők munkacsoportja	2020.12.31.	20 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható.	A célcsoport problémájának feltárása a munkaerő piaci szereplők előtt, szemléletük formálása hosszú távon segíthet a siketek és nagyothallók elhelyezkedésében.
5	Átfogó felmérés készítése a célcsoportról	Nincs pontos adatbázis, hogy valójában mennyi és milyen fogyatékkal élő ember van a járás településein	Adatbázis elkészítése, pontos helyzetkép felállítása.	A járási településeken kérdőíves felmérés készítése, együttműködve a Szegedi Tudományegyetem Szociológia Tanszékével. És a jogszabályok figyelembevételével.	A fogyatékkal élők munkacsoportja és a járási települések önkormányzatai	2016.12.31.	30 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával valamint a települési önkormányzatok támogatásával	Az adatbázis folyamatos kezelése, karbantartása, ellenőrzése időszakos felülvizsgálatokkal.
6	A beteg gyermeket ápoló szülők anyagi helyzetének javítása	A beteg gyermeket ápoló szülők jövedelmi helyzete rossz, a minimálbérnek megfelelő juttatásban szeretnének részesülni.	Jogszabály változás kezdeményezése a megfelelő fórumon.	A fogyatékkal élők munkacsoportjának tanulmány készítése után a megfelelő érdekvédelmi szervezettel való kapcsolat felvétel a javaslat magasabb fórum elé küldése.	A fogyatékkal élők munkacsoportja	2018.12.31.	10 fő	Érdekvédelmi szervezet segítségének bevonása a megvalósításba	A jogszabály tartósan változtatni a beteg gyerekeket nevelő szülők életminőségén.

Összegző táblázat – nők és gyerekek esélyegyenlősége

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Az új család minták megismertetése a szülőkkel és a pedagógusokkal	A régi családi minták felbomlottak a szülők a gyerekeivel kapcsolatban. Új kihívásokkal kell megküzdeni a szülőknek és a pedagógusoknak egyaránt.	A fejlesztő csoportok létrehozásával segítségnyújtani a szülőknek a tapasztalat cserében.	Szülői kompetencia fejlesztő csoportok létrehozása, iskolai fordított napok tartása,	A nők és gyerekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport. Szoros együttműködésben az iskolákkal és a KLIK-kel	2018.12.31.	30 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható. Szülők összefogásával önszervezésben.	A csoportok folyamatos működése közelíti egymáshoz a pedagógusokat a szülőket és a gyerekeket. Ez biztosítja a jövőben a sikeres együttműködést.
2	GYES, GYED után visszatérő nők helyzetének javítása a munkahelyen	A GYES-ről, GYED-ről visszatérő nők nehezen tudnak újra integrálódni a munkahelyükön a gyerekek beszoktatási idő alatt előforduló betegségei miatt	GYES-ről, GYED-ről visszatérő nők helyzetének javítása. Rugalmas munkaidő biztosítása számukra	Munkáltatók szemléletének átalakítása, magasabb tolerancia a GYES-ről, GYED-ről visszatérő nőkkel szemben. Nőszövetségek létrehozása. Munkaidejük rugalmassá tétele	A nők és gyerekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport	2020.12.31.	30 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával megvalósítható. Szülők összefogásával önszervezésben	A szülés után visszatérő nők nyugodtabb, rugalmasabb munkahelyi helyzete segíti a család ellátásában, ami egy boldogabb közösség alapja lehet hosszútávon.

Összegző táblázat – idősek esélyegyenlősége									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	A Nyugdíjas Szövetség és a nyugdíjas klubok támogatottságának növelése	A Nyugdíjas Szövetség fejlődése a további támogatások nyújtásával biztosítható	Szoros együttműködés kiépítése a Nyugdíjas Szövetséggel és a települési önkormányzatokkal, a jó kommunikáció fenntartása a jövőben is	-időügyi referens foglalkoztatása az önkormányzatoknál, -iroda helyiség biztosítása, -Időügyi Tanács és a Képviselő testület munkájának összehangolása -	Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport együttműködve a járás településeinek önkormányzataival	2016.12.31.	10 fő	Önkormányzati támogatás, vagy pályázati erőforrások felkutatása	A szorosabb kapcsolat kiépítése a Nyugdíjas Szövetséggel elősegítheti az idősebb lakosság érdekeinek még jobb képviselését.
2	Az idősek helyzetének feltárása	Nincs pontos kép a járási településen élő időskorú lakosság problémáiról, szociális helyzetéről	Adatbázis elkészítése, pontos helyzetkép felállítása.	A járási településeken kérdőíves felmérés készítése, együttműködve a Szegedi Tudományegyetem Szociológia Tanszékével. És a jogszabályok figyelembevételével.	Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoportja szoros együttműködésben a járási települések önkormányzataival	2016.12.31.	30 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával, valamint a települési önkormányzatok támogatásával	Az adatbázis folyamatos kezelése, karbantartása, ellenőrzése időszakos felülvizsgálatokkal.
3	Az idősek számára kedvezményeket nyújtó kártya bevezetése a járási településeken	Nincs a járáshoz tartozó településeken különböző kedvezményeket biztosító kártya.	Hódmézvásárhelyi Járási Kártya bevezetése, mely a szolgáltatások és kereskedelem, utazást területén kedvezményekhez juttatná az idősebb lakosságot.	A kártya bevezetése előtt hatástanulmány készítése a kihasználtságról. Olyan szolgáltatók, kereskedők felkutatása, akik biztosítani tudják a kártya használatjának a kedvezményeket.	Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoportja	2017.12.31.	15 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával, valamint a települési önkormányzatok támogatásával	A kártya bevezetése még szorosabb integrációt és esélyegyenlőséget biztosítana az idősebb lakosság számára.
1	Időseknek szóló műsorok sugárzása a járásban lévő médiában	Jelenleg nincs sem a városi televízióban sem a rádióban kimondottan az időseknek szóló műsor	Olyan tájékoztató műsorok készítése sugárzása, melyek hasznos információkat tartalmaznak számukra.	A műsorszerkesztésbe bele lehet vonni az érintett célcsoport képviselőit. Civil támogatók felkutatása a műsorok készítéséhez szükséges erőforrások biztosítására a	Az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoportja	2016.12.31.	15 fő	Pályázati úton biztosított pénzügyi erőforrások felhasználásával, valamint a települési	A médián keresztül még több idős emberhez eljuttatott információ segíti a célcsoport tagjait a mindennapi életben.

			<p>Kiadványok szerkesztése az időskor problémáiról.</p>	<p>hirdetési felület biztosítása számukra. Szakember által összeállított tájékoztató füzetek készítése, mely az idősek ápolásáról, gondozásáról ad tájékoztatást a családtagoknak.</p>				<p>önkormányzatok támogatásával</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------------------------	--

A végrehajtó szervezet felépítése

A projektben előírt és vállalt kötelezettségeinek eleget téve, valamint az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának szempontjait szem előtt tartva, a járáshoz tartozó települések önkormányzataival együttműködési megállapodást kötött, melynek végső célja, hogy egységes, öt évre szóló járási szintű **Esélyteremtő Programtervet** alkosson.

A programtervben megfogalmazott célok hatékony és tervszerű megvalósítása érdekében a résztvevők közös akarattal úgy döntöttek, hogy Kerekasztal Fórumot alakítanak, mely működési rendjét az alábbiak szerint határozzák meg.

A felzárkózási kerekasztal tagjai

1. Koordinációs bizottság

Szabóné Laczkó Judit - szociológus, Hódmezővásárhely MJV Polgármesteri Hivatal,
esélyegyenlőségi munkatárs, projektmenedzser

Gojdár Tímea - közigazdász, pénzügyi vezető

Lénárt Miklós - szociálpolitikus

Simon János – szociális menedzser

2. Munkacsoportok

1. Mélyszegénységben élők/romák esélyegyenlősége munkacsoport

3. Nők és Gyermekek esélyegyenlősége munkacsoport

4. Idősek esélyegyenlősége munkacsoport

5. Fogyatékkal élők esélyegyenlősége munkacsoport

A felzárkózási kerekasztal szakmai és területi hatásköre:

Hódmezővásárhely Járás illetékességi területe.

A felzárkózási kerekasztal feladatai:

Koordinációs bizottság feladatai

1. A programterv elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének megteremtése érdekében, a vállalatoknak megfelelően az abban foglaltak megismertetése céljából nyilvánosságot biztosít.
2. A felzárkózási kerekasztal szervezése, működésének támogatása.
3. A felzárkózási kerekasztal által végzett féléves monitoring vizsgálatok eredményeinek közzé tétele a személyes adatok védelmének biztosítása mellett.

4. A járási szintű **Esélyteremtő Programterv** megvalósulásának nyomon követése, javaslat készítése annak szükség szerinti aktualizálására a munkacsoportok beszámolóinak alapján.
5. Támogatja a település szakembereinek biztosításával a folyamatosságot, a kapcsolatot a térségi munkában és a részvételt a közös projektekben, a közös fejlesztő munkában.
6. A helyi társadalom és a szakemberek együttműködésének támogatása.
7. A fenntartási időszak alatt a megvalósítást végző szakemberek munkájának folyamatos nyomon követése annak érdekében, hogy az érintett társadalmi csoportok élethelyzetében beállt pozitív irányú változások tartósak maradjanak.
8. A felzárkózási kerekasztal munkájáról beszámol felettesének.

Munkacsoportok feladatai

1. A járási szintű **Esélyteremtő Programtervben** megfogalmazott intézkedések megvalósításának koordinálása (az érintett felek tevékenységének összehangolása).
2. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai a felzárkózási kerekasztalnak.
3. A munkacsoportok rendszeresen (minimum félévente) beszámolnak munkájukról a felzárkózási kerekasztalnak.
4. A munkacsoportok éves munkatervet készítenek, mely tartalmazza a kitűzött célok megvalósításának ütemezését, a feladatok ellátásáért felelős személy kijelölésével, továbbá a munkacsoportok megbeszéléseinek időpontjait.
5. A munkacsoportok éves munkatervét a koordinációs bizottság hagyja jóvá.
6. Az esélyegyenlőséggel összefüggő aktuális problémák megvitatása.

A kerekasztal ülései:

1. A felzárkózási kerekasztal évente minimum 2 alkalommal ülésezik, melynek összehívásáról a koordinációs bizottság gondoskodik.
2. A meghívás elektronikus úton küldött meghívóval, az ülés tervezett időpontja előtt legalább 8 munkanappal, a tervezett napirend és az ülés helyszínének megjelölésével történik.
3. Az üléseken 50%+1 fő tag jelenléte szükséges. A megfelelő létszám hiányában ismételt ülést kell tartani. A megismételt ülés időpontját az eredeti ülésre szóló meghívóban is meg lehet jelölni, ebben az esetben külön értesítést nem kell küldeni.
4. A felzárkózási kerekasztal üléseit a koordinációs bizottság elnöke vezeti, akadályoztatása esetén helyettesítéséről gondoskodik.
5. A felzárkózási kerekasztal tagjai beszámolnak az elvégzett munkáról. A jövőre nézve ajánlásokat, javaslatokat fogalmaznak meg.
6. A felzárkózási kerekasztal tagjai a koordinációs bizottság tagjai a Helyi Esélyegyenlőségi Programok megvalósításáért felelős személyek és a munkacsoportok vezetői.
7. Az ülésről távolmaradó tag akadályoztatása esetén biztosíthatja helyettesítését. A képviselőhöz külön írásos megbízás, felhatalmazás nem szükséges. A helyettesítéssel megbízott képviselő teljes jogú résztvevő.

8. Az ülésekről jegyzőkönyv készül, amelyet a koordinációs bizottság munkatársa készít és 5 munkanapon belül megküld valamennyi tag részére.
9. Az ülésekre a koordinációs bizottság külső érintetteket meghívhat.
10. Az ülések nyilvánosak.

Munkacsoportok:

1. Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Tagok: Mátray Attila - csoportvezető

Halász Dalma

Lázár Krisztina

Szabóné Laczkó Judit

2. Időskorúak esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Tagok: Angyal Jusztiina - csoportvezető

Hajdú Józsefné

Oskovics György

Lajtosi Jusztiina

Hevesi Ágnes

5. Nők és gyerekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Tagok: Kenézné Kopornyik Judit - csoportvezető

Pótári Mihály

Nyári Szilvia

Molnár Adrienn

6. Fogvatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Tagok: Kiss Ildikó - csoportvezető

Szlivka Ágnes

Majsai Bernadett

Jelen megállapodás 2015. október 1-én lép hatályba.

A Kerekasztal és a munkacsoportok tagjai a megállapodást elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, jóváhagyólag írták alá.

BEFEJEZÉS

Elvárt eredmények

A megfogalmazott intézkedéseknek nem célja a járási együttműködésben átfedések, párhuzamosságok létrehozása. Fontos szempont az erőforrások optimális elosztása, az esélyegyenlőség széleskörű megteremtése és biztosítása. A felzárkózási kerekasztal által megfogalmazott intézkedések megvalósítása során elért eredmények hozzájárulnak a 2014-2020-as programozási időszak operatív programjai keretében tervezett fejlesztések sikeres megvalósításához. Mindezekon túl lehetőség nyílik az önkormányzatok és az állami fenntartásba került intézmények által ellátott közszolgáltatások megszervezésének finomhangolására, különös tekintettel az esélyegyenlőség érvényesítésére a felzárkózás, az oktatás, képzés, a szociális ellátások, az egészségügy és a foglalkoztatás területén. Cél továbbá a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartása vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetése.

Jövőképünk

Mint a Hódmezővásárhelyi Járáshoz tartozó települések kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a romák (és nem romák) ne éljenek mélyszegénységben egyik településen sem, munkaerő-piaci integrációjuk sikeres legyen. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők ne küzdjenek mindennapi megélhetési problémákkal, alapvető szükségleteik kielégítettek legyenek.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek biztonságát, veszélyeztetettségük megelőzését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségmegőrző programjaira, aktív programokkal csökkentjük az elmagányosodás folyamatát.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő bánásmódot, a társadalmi beilleszkedésük segítségét, elismerését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők egyenlő bánásmódjára, akadálymentes, biztonságos, állapotuknak megfelelő intézmények létrehozásával.

Hódmezővásárhely, Mártély, Mindszent, Székkutas Önkormányzatainak legfontosabb célja a településeken élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, támogatói környezet működtetésével.

A járási települések fontos feladatuknak tekintik és erősítik a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmust, a társadalmi szolidaritást.